

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacros. Concilii Tridentini Canones Et Decreta

Gallemart, Jean

Coloniæ Agrippinæ, 1621

De Regularibus, & Monialibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39157

§ *Vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem*] Videtur Thom. Sanch. in præc. Decal. lib. 2. cap. 43. nu. 6. vbi num. 7. cum Philarch de officio Sacerd. tom. 1. p. 1. lib. 3. ca. 9. in fine refertur, per in altari domus priuatæ l. ceream imaginem Sancti non Canonici tenere, si sola in eo sit, & cum lampade, & num. 10. asserit solas reliquias Sancti Canonizati posse Episcopum approbare, vt publico-derentur.

1 *Nec nouas reliquias recipiendas.*] Sacra Cardinal. Congreg. censuit: Sancto-um reliquias antiquas habende sunt in illa veneratione qua hæctenus fuerunt: si vero sint nouæ, Episcopus seruare non debet Decretum.

ζ *Adhibitis in consilium Theologis.*] Vide P. Azor. instit. Moral. lib. 9. cap. 8. col. 866.

De Regularibus, & Monialibus.

EAdem sacrosancta Synodus, reformationem consequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

CAPVT I.

Secundum tenorem & rigorem suæ regulæ indispensabiliter obseruant Regulares, idq; obseruari curent Superiores valde strictè.

Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque vtilitatis occurrat, necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, vbi collapsa est, vetus, & Regularis disciplina instauraretur, & constantius, vbi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc Decreto præcipit: *Ut omnes Regularis, tam viri, quam mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituunt, & componant, ac*

a Clem. exim. §. cum igitur in primis, de var. sig.

que in primis; 1. quæ ad suæ professionis perfectionem, & obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta; ad eorum respectiue essentiam, nec non ad com-

munem vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinentia, fideliter obseruent. *β* *Omnisque cura, & diligentia à Superioribus* adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum uisitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur: *α* cum compertum sit, *γ* ab eis non posse ea, que ad substantiam Regularis vite pertinent, relaxari, si enim illa, que bales sunt, & b fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint conseruata; totum corruat ædificium necesse est.

ac. cum ad monasteriū in sp. de sta. mona. b. e. cura Paulu. 1. 1. quæst. 1. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad sue professionis perfectionem.* Censuit tamen Congregatio quod Ordinarius permittere debet tertiaris Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum antè fuerunt, & prouidere vt professionem trium solennium uotorum quam pimum emittant, ex instituto religionis Sancti Francisci, cui sunt addictæ: si tamen non emiserunt, eas cogere non debet, vt habitum mutent, vel vt velo nigro utantur, si illarum Ordo id non requirat. Postremo infra septa monasterij illas claudero debet. *Infrà, Sess. 25. de Reformat. Regul. cap. 5. §. Clausuram.*

REMISSIONES.

1 *Tomnes Regulares, &c.* Vide optimè Nauarr. in cap. Nullum, 14. quæst. 2. num. 24. & 32. & in cap. Statuimus, 19. quæst. 3. num. 66. Frat. Emman. quæst. Regular. tom. 2. quæst. 73. artic. 3. & tom. 3. quæst. 29. artic. 14. Par. Ribaden. in libro, quem in lucem edidit, pro constitutione Societatis I. E. S. V. Capitul. 18.

2 *Omnisque cura, & diligentia à superioribus, &c.* Vide Frat. Emman. tom. 2. quæst. 4. art. 2. Et quomodo Prelati in reformatione debeant se habere, vide quæst. 73. art. 4.

3 *Ab eis non posse ea, que ad substantiam regularis vite pertinent, relaxari.* Vide Frat. Emmanuel tom. 1. quæst. 26. artic. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 18. numer. 390. & 396. vers. Octauum.

CAPVT II.

Proprietatis vitiam à monasterijs extruditor: cuncta cetera legata conuenienter distribuuntor. Proprietarius ben-
nio esto clinguis in Capitulo, & de eo
taceatur.

1 **N**emini igitur Regularium, tam virorum, quam mo-
nialium, liceat *β & c.* bona immobilia, vel mobilia,
cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab
eis acquisita, a tamquam propria, aut etiam nomine con-
uentus, 2 possidere, vel tenere; sed statim ea 3 Superioribus
tradantur, 4 conuentuique incorporentur. 5 Nec deinceps Superi-
oribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam
ad vsum fructum, vel vsum, administrationem aut com-
mendam. 6 Administratio autem bonorum monasteriorum
seu conuentuum ad solos officiales eorundem, 7 ad ma-
trem Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium vero vti-
tate Superiores permittant, vt eorum suppellex statui par-
tatis, quam professi sunt, conueniat; 8 nihil quod
fluui in ea sit; 9 nihil etiam, quod necessarium, eis de nece-
ssitate conuictus fuerit; 10 in biennio actiua & passiva vocata
fit, atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutio-
nes puniatur.

DECLARATIONES.

- 1 *Nemini igitur Regularium*] Regulares, tam feminæ, quam masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent Superioribus, per quos prouideatur primo vt subueiantur necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata sunt.
- 2 *Possidere vel tenere.*] Moniales tanquam proprium possidere possunt etiam de eo quod suis manibus laborando acquirunt, res a parentibus donatur, etiam hoc posito quod Monasterium sit pauperrimum.
- 3 *Superiori tradantur.*] Moniales & Regulares ceteri res etiam po-

ui momenti sibi donatas, aut alias acquisitas, vti proprias retinere non possunt, sed Superiori resignandæ sunt.

4. *Conuentus incorporentur.*] Quicquid singularz moniales, quocunque titulo acquisierint, eorum ad Abbatissæ manus deferri oportet: quæ in primis ex huiusmodi acquisitionibus subueniat arbitrio suo necessitatibus illius monialis, cuius opera vel contemplatione fuerunt datæ: quod verò reliquum erit, conuertat in communem vsum totius Monasterij, curabit vt victus monialium quotidianus, communis sit, & in coctura, & in vsu.

In causa D. Aldonzæ de Toledo, quæ viro mortuo, facta est monialis S. Francisci, sibi que permittente filio reservauit circiter 200. aureos ad vsum suum, quia contra Concilium est moniales habere aliquid proprium, visum est dandam eam pecuniam Priorissæ, quæ prouidebit necessitati ipsius Aldonzæ.

Si quis afferat munera vel Eleemosynam, vel aliquid, quod Sacram virginum manibus elaborandum sit, det Abbatissæ, vel illis, quæ ab ea præpositæ sunt, modò præsentate earum procuratore, neque alij det, neque cum ea quisquam præterea alloquatur.

5. *Nec deinceps liceat superioribus.*] Nisi soli Papæ, qui solet monachis concedere vim testandi, dummodo consensus superioris ad illud accedat, & de modica quantitate disponatur.

Ex dispositione inferiorum Summi Pontificis, non licet regularibus possidere vel tenere agros, annuos redditus, aliæque bona immobilia sua, obstanti hoc Decreto.

6. *Administratio bonorum.*] Electio officialium, qui administraturi sunt Monasteriorum bona, ad Monasterij spectat Superioris: & ideo licet Episcopus sit eis Superior, ipsi tamen possunt eligere officiales, non autem id faciat Episcopus.

Officiales electi pro administratione bonorum Monasterij, à Superioribus eiusdem, possunt (prout magis expedire videbitur,) redditus ipsorum Monasteriorum in loco conuenienti, etiam extra Monasterium conseruare, & de eisdem ministrare, pro tempore necessitatis ipsius monialibus.

Moniales deputatæ in officiales reddituum Monasterij à suis Superioribus, illos administrare possunt sine vlllo peccato.

7. *Ad nutum Superiorum amouibiles pertinent.*] Ij autem solum sunt, qui distributionem bonorum habent, nam alios amouere non possunt ad nutum.

Moniales ergo illæ, quæ à Capitulo sui Monasterij in officiales huiusmodi eligi solebant, propter administrationem bonorum immobilium dicti Monasterij, si dicto Monasterio visum fuerit, amoueri possunt.

Licet administrantes bona temporalia Monasteriorum, & Officiales possint amoueri ad nutum Superiorum ex hoc Decreto, in eo tamen non comprehenduntur officiales qui bona temporalia non admini-

Trid-
vati-

1. d. d. d.
2.

ministrant, sed hoc relinquatur dispositioni iuris communis, & honorum sacre religionis.

Ciuitates sunt nonnullae, quibus à Sede Apostolica concessa administratio bonorum temporalium ex custodia clausurae, & cultate, hac adhibita moderazione, (uti debent, videlicet, *ex quibus temporalia, & clausuram tantum*) electi ergo à ciuitate, gubernent Monasteria monialium, cum interuentu tamen & consensu Superiorum dictorum Monasteriorum, & quidem sic ut ipsi laici sint, & saltem 40. annorum, & praetextu talis gubernationis non possint, qui cum monialibus, aut eorum Monasteria ingredi, nisi cum necessitate (ui officij id postulauerit, & tunc quoque non nisi in praesentia Superiorum ipsorum monialium.

8 *Nihilque superflui in ea sit.*] Superiorum arbitrio, & praedictioni stare debent regulares, quo ad mobilia superflua, vel convenientiam: nisi de excessu arbitrij constiterit, iuxta videlicet ratione personae, officij, & regularis status praepertatisque quam professi sunt, & ceterarum iidem quatorum.

9 *Nihil etiam, quod sit necessarium.*] Superiore quocumque requisito, necessaria suis regularibus negante, vel subreptice licet ipsis clam, vel eo inuito, illa sibi comparare se non possint, etiamsi ideo necessaria negentur, quia Monasterij facultates non suppetunt, si praefata necessitas sit ad indiuidui sustentationem.

Superiores hoc caput declarare & interpretari non possunt.

Si moniales victui, & vitae suae aliter consulere non possint, si sustentarentur artificio operum quae manibus elaborantur, & efficiuntur, non prohibentur earum rerum emptiones & venditiones facere, modo stricta earum & honesta clausura seruetur, praesentium instituta, & Concilij Tridentini Decreta postulant. *Insuper, & in praedictis.*

Praesupposito quòd Superiores Regularium non possint concedere licentiam possidendi immobilia superflua, iuxta auctoritatem de cessionem Congregationis, per talem licentiam regulari ipsa immobilia vel mobilia superflua possidentes, à culpa, & poena non excusantur. Nec credendum est Superioribus adhibere se posse concedere licentiam possidendi mobilia aut immobilia superflua.

10 *Biennio actiua & passiva voce priuatus sit.*] In omnibus actibus Capitularibus, non tamen in electionibus hoc agitur.

REMISSIONES.

Vide Fr. Roman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 57. art. 2. & q. 47. art. 5. & quæst. 125. art. 4. & to. 3. quæst. 29. art. 8. 10. & 12. Aloyf. Ricci. in Collect. decis. parte 3. Collect. 519. Latè Fr. Ioan. de la Cruz de Statu Religionis lib. 1. cap. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18. num. 397. cum sequentib.

6 *Bona immobilia, vel mobilia.*] Sacra Cardin. Congreg. ita censuit: Regulares tam fœminæ, quàm masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis superioribus, à quibus primò subueniendum est necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt. Itaque Monialibus non licet possidere propria, & si quid legatum, relictum, datum, donatumve fuerit, vel earum labore, vel industria partum, tradi debet Abbatissæ, quæ ex eo primum monialis ipsius, cuius causa id quæsitum est, necessitati providebit, reliquum conferri debet in vsum monasterij, referunt Navar. in Comment. 2. de Regularib. num. 18. & in tract. de Redditib. Eccles. quæst. 1. num. 84. P. Azori. instit. Moral. p. 1. lib. 22. cap. 19. q. 2. prope finem.

7 An liceat Monialibus fœminis nutu, & consensu superiorum retinere, & possidere redditus, siue census certos ad vitam sibi à parentibus, propinquis, vel amicis, assignatos ad suæ vitæ vsum necessarios? Vide Sylvestr. in Sum. verbo Religio 6. num. 7. vers. Tertium, Cordub. tract. Casuum Conscientiæ, q. 54. Petr. Navar. de Restitut. tom. 2. lib. 3. cap. 1. à num. 166. Barthol. Humad. l. 14. Gloss. 2. tit. 7. part. 1. Navar. Comment. de Regular. num. 14. P. Azori. d. p. 1. lib. 12. cap. 9. quæst. 2. Latissimè Fr. Ioann. de la Cruz de Statu Relig. lib. 1. cap. 3. dubit. 2. vbi resoluit, religiosos habentes census, & redditus annuos, non peccare, & asserit Concilij prohibitionem habere tantum locum in redditibus, vt proprijs, & irrevocabilibus per Prelatos, & sine eorum licentia distrahendis: dicit etiam Clement. VIII. in Motu, qui incipit, Religiosæ congregationis, edito 3. Kal. Julij anni 1594. multa vetare religiosis vtriusque sexus, exceptis Militaribus, circa largitionem munerum.

8 An Monachus factus Episcopus habeat bonorum, seu fructuum dominium, & proprietatem? Negant D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. ad 4. & q. 185. art. 8. Navar. de Redditib. Ecclesiast. p. 1. defens. monitu 11. & 13. Pat. Molin. de Iustit. tractat. 2. disp. 140. ad finem, Petr. Ledesm. in Sum. p. 2. tract. 10. cap. 8. ad 4. & tract. 32. cap. 3. *del est ado de los Obispos*, concl. 25. vers. *disgo lo tercero*. P. Lessi. de Iustit. lib. 2. cap. 44. num. 29. & cap. 40. num. 113. Ribaden. d. cap. 18. vbi solus asserit Papam in effectu dispensare cum Religioso Episcopo, vt sit Dominus, & habeat proprietatem reddituum. Et quòd possit dispensari cum monacho in sensu diuiso, id est, faciendo de monacho non monachum,

Trid.
bai.

chum, & extrahendo eum à Religione, resoluunt Valent. d. tom. 2. disp. 10. q. 4. puncto 2. P. Valquez, disp. 165. nu. 104. P. Azon. in fine mor. p. 1. lib. 12. cap. 7. P. Lessi. d. cap. 4. §. num. 4. P. Vler. Reg. de praxi fori poenitent. li. 18. num. 397. vers. neque verò, Motta. d. ca. 2. §. 7. num. 10. asserentes textum in cap. Cum ad monasterium, ab ne, de statu Monach. intelligi in sensu composito, id est, cum monacho manente monacho.

1 Quod professio facta cum conditione, pacto, seu modo detinendo, seu habendo proprio, nō valeat, sed vitietur ex tali conditione, utpote contra substantiam illius, resoluunt Abb. in cap. si quis de Condition. appost. & in cap. fin. num. 6. Qui clerici vel vocati Bern. Reg. 521. Garc. Reg. 320. num. 2. Mench. li. 3. de success. ca. 21. num. 177. Spin. in Speculo testam. Gloss. 12. nu. 12. Ceval. Contra commun. quaest. 85. Fr. Ludou. Lop. in Instru. Concler. tom. 2. p. 2. cap. 42. circa finem, P. Lessi. de iustit. lib. 2. cap. 41. nu. Ioan. Ramirez de Confirmat. D. Jacobi, cap. 11. à num. 18. P. Aron. p. 1. lib. 12. cap. 5. quaest. 2. asserentes etiam, text. in d. cap. si quis Clerici, vel Monachi, intelligi de retentione, seu reservatione honorum ad usum profitentis in domo propria, pro suis necessitatibus, tanquam obedientiarum, & ex voluntate Praelati.

2 Quod si quis aliter, &c.] Vide Nau. in cap. Non dicatis, ca. 1. notab. 1. num. 33. 41. 48. cum seqq. & in cap. Nullum 18. quaest. 1. cum seqq. Lud. Beia Respons. casuum consc. p. 3. casu 36. fol. 31. d. 4. casu 17. fol. 418. & casu 32. fol. 458.

CAPVT III.

Omnia monasteria, prater monasteria Minorum de Observantia & Capucinorum, possunt possidere bona immobilia. Flores non recipiantur in monasteriis, quam honeste sustentari possint ex redditibus aut Eleemosynis.

*a c. exiit qui
seminat, §.
parro, de ver.
§. in o.*

Concedit sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, & mendicantium, a exceptis domibus fratrum sancti Francisci, Capucinorum, & eorum, i β qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps a possessione immobilium eis possidere liceat. Quod si aliqua loca et

prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permiffum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. a 3 In prædictis autem monasteriis, & domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, 4 γ δ is tantum numerus constituatur, ac in posterum conferuetur, qui vel ex redditibus proprijs monasteriorum, vel ex consuetis elemofynis commodè possit sustentari: 5 nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius ob-

a Conc. Arelat. 4. c. 8.
Conc. Maguntiacum c. 19. c. 1 & c. auctoritate, de inst. c. quoniam v. aut. de vi. & hon. cleric. c. vni. §. sanè ut hoc, de sta. reg. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Qui Minorum de obseruantia vocantur.* Hi possunt perquirere & colligere quascunq; elemofynas, exceptis pecunijs. In hac autem exceptione fratrum Minorum de obseruantia, non comprehenduntur moniales S. Claræ.

2 *Bona immobilia.* Exequutio huius Decreti competit Episcopis, & regularibus respectiue, Pius V. in Bulla publicata 4. Kal. Iun. 1566.

3 *In prædictis autem.* Monialibus quæ non habent aliunde, vnde commodè se sustentare valeant, licet artificio & manibus proprijs victum sibi quærere, dum modo honesta, & stricta earum clausura seruetur, prout à Concil. Trident. deere: um est, & visum est Congregationi. *Supr huius sess. c. 2. §. moniales.*

4 *Tantum numerus.* Ordinarij monialiumq; Superiores nulla re- nus permittere debent, vt plures in illatum Monasterium recipiantur, quam ex proprijs monasterij redditibus vel consuetis elemofynis possint sustentari.

In constituendo ergo numero monialium obseruari debet huius Capituli Decretum. De dotibus autem nihil certi cum eis statutum est, sed prout qualitas personarum & temporum postulabit, est faciendum: nec quod daturâ moniali Monasterium ingrediente, dotis nomine propriè vocari debet, sed dicendum est, quod id tribuatur pro alimentis ac necessaria sustentatione personæ quæ monasterium ingressa est.

5 *Nec de cetero similia loca erigantur.* Monachi non possunt Monasteria edificare in Parochia, in qua ea non habent, sine cognitione & licentia Papæ, ex Decreto Congregationis.

Trid.
vat.
C. 19. c. 1 & c.

REMISSIONES.

Vide Nauar. in Tract. de Orat. c. 2. n. 82. Fr. Emman. de Reg. tom. 3. qu. 29. art. 14. P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 12. c. 23. qu. 1. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. li. 1. c. 4.

¶ Qui Minores de Observantia vocantur. Sacra Card. Congr. censuit: In hac autem exceptione fratrum Minorum de Observantia non comprehenduntur moniales S. Clarae.

¶ Istantum numerus constituatur, ac in posterum conservetur, vel ex redditibus, &c. Vide c. 1. §. sanè, de statu Regul. lib. 6. Nauar. tract. de Reddib. Eccles. q. 1. monit. 62. Fr. Emman. qu. Reg. tom. 3. qu. 48. art. 1. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales, §. 6. pag. 104. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 13. c. 9. qu. 1. Quarant. in Summa Bullar. verbo, Monasteria monialium, pag. 359.

¶ Vitum cum expletus est numerus personarum religionis, alij possunt ex annuis redditibus monasterij, postquam aliquando ter dotata cum sua dote supra illum numerum admitti. Nauar. d. monit. 62. P. Soar. de Relig. tract. 3. lib. 4. cap. 9. Par. Valeri. Reginal. in praxi fori penitential. lib. 23. num. 194. uentes textum in presentem cum similibus intelligendum esse habere, ne quando plures fœminas monasterium alere non possunt, quam in eotiam sunt, non admittantur alia sine dote, expensis monasterij alenda.

¶ Nec de cetero similia loca tam mulierum, quam virorum, quibus Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta. Vide Fr. Emman. to. 1. q. 23. art. 7. & tom. 2. q. 49. art. 3. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. li. 2. c. 8. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Monasteria, §. 2. vbi dicit sacra Card. Congr. censuisse in hac re, ut licentia non possunt ædificare monasteria in Parochia, in qua id non licet sine cognitione, & licentia Papæ.

CAPVT IV.

Regularis subijciens se obsequio alicuius alterius loci aut personæ, prætenu py operis, sine Superioris licentia, puniendus est: & à conuentu recedens ad superiores, nisi ab eis fuerit appellatus. Regulares studiosè viuant in communitate.

Prohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine Superioris licentia, prædicationis, vel lectionis, aut

cuiusvis pij operis prætextu, a subijciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuersitatis, vel Communitalis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas ab alijs super ijs obrenta, suffragetur. Quod si contra fecerit, tanquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. *β* Nec liceat regularibus à suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obrento, repertus fuerit; ab Ordinarijs locorum, *1* tanquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

a. c. quanto,
de off. or.
Clem. ne in
agro. §. quia
vero, de sta.
men.

DECLARATIONES.

1 Tanquam desertor sui instituti puniatur. Sunt igitur tales puniendi, sed non sunt ideo excommunicati per Concilium Tridentinum.

REMISSIONES.

1 Vide P. Valer. Regim. in praxi fori pœnit. li. 18. cap. 28. num. 403. cum sequentib. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 6. de voto Obedientia.

2 Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere, &c. Vide Nau. Comment. 2. de Regularib. n. 61. & comment. 3. n. 50. Fr. Emman. to. 1. qu. 30. art. 3. & 4. & tom. 2. q. 53. art. 10. Sayr. in Clau. Regia. li. 2. c. 17. nu. 37. cum seqq. P. Azor in st. Moral. p. 1. li. 12. ca. 11. qu. 7. vers. Ceterum, & q. 8. resoluit, tunc religiosum è monasterio fugere posse, cum in eum plus æquo superior læuerit, si certò, & euidenter constiterit de superioris læuitia.

3 Apud Religiosos adire superiorem ob iustum grauamen ad conueniendum de illo, habere vim appellat. onis, neque id vetare Concilium in præsent. docet Nauar. in cap. Non dicaris, 12. qu. 1. nu. 61. quamuis prædictus accessus ob hanc causam ad superiorem fieter sine licentia, & consensu sui superioris, resoluit Fr. Emman. tom. 1. qu. 30. art. 3. asserens opinionem D. Bannes in 2. 2. qu. 12. art. 1. procedere posse casu, quo non constaret de iniustitia grauaminis: qui etiam Fr. Emman. d. tom. 1. qu. 29. art. 1. refert per sacram Cong. Illust. Card.

Trid.
v. a.

Card esse interpositum decretum anno Dom. 1587. vt appellatio in ordine prosequatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali Generali, & à Generali ad Protectorem, à Protectore ad hanc Congregat. refert etiam Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. ca. 4. dub. 4.

CAPVT V.

Adnitantur Episcopi vt procurent obseruari clausuram monasteriorum, adhibito etiam brachio seculari, si necesse fuerit. Quis ingredi valeant licite monasteria aut egredi. Monasteria monachialium exposita malorum hominum prada sunt intra vrbes transferenda.

Bonifacij a Octaui constitutionem, quæ incipit Periculoso, renouans sancta Synodus, i ^a *Episcopis* sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monasterijs sibi subiectis, ordinaria, in alijs vero Sedis Apostolicæ auctoritate 2 *clausuram* Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est, conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradicentes per censuras ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Quando auxilium vt præbeatur, omnes Christianos Principes habitatur sancta Synodus, & sub excommunicationis periculo ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. *b* *Nemini autem Sanctimonialium licet* professionem exire à monasterio etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, *γ* &c. nisi ex aliqua legitima causa, *δ* ab Episcopo approbanda: indultis quibuscumque & privilegijs non obstantibus. *c* 5. *θ* *Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscumq; generis, aut conditionis, ætatis, sexus, & vel ætatis fuerint, & sine Episcopi, vel Superiorum licentia, in scriptis obtenta, π sub excommunicationis pena, ipso facto incurrenda. d* 7 *¶ Dare autem tantum Episcopus, et Superior licentiam debet in casibus necessarijs, neque*

a c. periculoso, de sit. mo. in 6. Decr. l. 6. de statu regularium c. 1.

b Concil. Cabilon. 2. c. 37. 62. & 63.

c Conc. Astarticon. 1. ca. 7. Conc. Arela. c. 7.

d c. d. finimw. 18. q. 2.

illo modo possit, etiam vigore cuiuscumque 8 facultatis, vel *inducti* hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium 9 extra mœnia vrbes vel oppidi constituta, 10 malorum hominum prada, & alijs facinoribus 11 sine vlla saepe custodia sunt exposita: curent Episcopi, & alij superiores, si ita videbitur expedire, vt sanctimonialia ex ijs 12 ad noua, vel antiqua monasteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij sæcularis. Impedientes vero, vel non obediētes per censuras ecclesiasticas parere compellant.

DECLARATIONES.

1. *Vniuersi* Episcopi, Patriarchæ, Primate, Archiepiscopi & Episcopi in virtute Sanctæ obediētiæ debent publicare in suis ciuitatibus, & Diocesis Bullam Pij V. de clausura monialium, & effecere vt in omnibus Monasterijs clausura seruetur, iuxta formam Bullæ eiusdem.

Episcopus debet prouidere de ijs, quæ faciunt ad clausuram monialium, & alijs earum necessitatibus. Vnde & Monasteria regularibus subiecta potest visitare in his omnibus, quæ ad clausuram pertinent.

Censuit Congregatio, Episcopum Dioceseos in Monasterijs alteri Episcopo subiectis, ex Concl. Tridentino ius visitandi habere quoad clausuram, & eandem potestatem quoad alia, quam habet in Monasterijs regularibus sibi subiectis.

2. *Clausuram Sanctimonialium.* Moniales Tertiariæ, quæ tria vota substantialia solemniter emiserunt, cogendæ omnino sunt ad obseruandum clausuram. In alijs autem Tertiarijs, quæ dicta vota non emiserunt, seruanda est præcisè Bulla Pij V. edita Anno 1566. 4. Kalen. Iunij. Sicque declarandum est Breue alias à Pio IV. scriptum Nuntio Hispaniarum pro Tertiarijs Hispanis, quæ ea vota non emiserunt, quatenus in eo concessit vt permanent, prout antea vixerunt. Intelligitur tamen hæc permissio iuxta præscriptum dictæ Bullæ, quæ & generaliter in omnibus tertiarijs huiusmodi, vbicunque degentibus, deinceps obseruetur, nulla habita amplius ratione iussionis factæ ab eodem Pio V. vt ipsis tertiarijs solemniter non professis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapso si non fuissent professe, ad domos parentum propinquorumque reuertentur. Cùm enim nullâ super hac iussione fuerit promulgata Bulla, sed aliquæ tantum literæ, partim à Congregatione Concilij, partim à nonnullis pro-

trid
v
a

protectoribus regularium, pro quibusdam particulatibus hanc
 tiarum Monasterijs scriptæ fuerint, ob id rectius est ad prece-
 dum dictæ Bullæ iamdiu editæ & passim observatæ referre.

Moniales licet prædicant se subesse suæ propriæ Prouincie
 Ordinarius tamen eas coercere debet, toties quoties iudicauerit
 pedire, in ijs præsertim, quæ spectant ad clausuram. Concilio tamen
 alloquendi moniales exemptas, potius ab Episcopo, quam ab alio
 concedatur.

Bulla Sanctissimi Domini nostri, de Tertiarijs, prohibet
 quod non possint suscipere habitum in Monasterio non clauso
 sit clausum, possint.

Monachæ Tertiariæ, seu de penitentia dictæ, quæ in substantia
 lia vota solemniter emiserunt, ad præcisam clausuram perpetuo
 uandam, per censuras & aliarum pœnarum impositionem, & scilicet
 brachij inuocationem, omnibusq; alijs iuris & factis remedijs
 minino cogendæ sunt & compellendæ. In alijs uero, à quibus hæc
 vota non sunt emissa, seruandum est præscriptum Bullæ Pij V. datæ
 4. Kal. Iunij, Pontificatus sui anno 11. quæ sic incipit: *Cum* in
 officij: ubi uult Tertiarias non professas ab Ordinario & eorum
 superioribus admonendas & inducendas ut profiteantur, & post
 professionem clausuræ se subijciant: quod si recusauerint, & in
 erint scandalosè viuere, esse seuerissimè puniendas. In eadem Bulla
 Pontifex impetat uolentibus viuere sine professione & clausura
 futurum nullam personam aliam in suum Ordinem, religionem
 Congregationem recipiant.

Congregatio censuit comprehendi sub cõstitutione sanctæ
 Pij V. de clausura monialium, sub dato Roma 1566. 4. Kal. Iunij
 no primo, quandam religiosam domum de paupere uisum accep-
 tam, quæ castitatis simplex uotum emittunt, non autem uotum
 clausuræ & obedientiæ. Propterea Monialibus uolentibus
 professionem, uel optantibus extra clausuram viuere, omnino
 dictum fuit, & prohibitum perpetuo ut in futurum nullam
 profus in suum Ordinem congregationem recipiant. *Superioribus*
 §. *Monache.*

Censuit Congregatio ob causam concedere, ut moniales
 exire à Monasterio in Ecclesiam exteriorem ipsius Monasterij
 exercitari possint, ubi sunt reliquiæ. Hac eadem de causa à Sede
 Apostolica fuit semel concessum, ut in domum parentum accedere
 saltem semel per mensem.

à *Post professionem exire.* Monialibus à Monasterio exire non licet
 etiam cum causa probabili, nisi adsit communis consensus
 regularis, & Episcopi illius.

4. *Ab Episcopo approbanda.* Moniales subiecti potestati regulari
 si sine Bulla & licentia Ordinarij egressæ fuerint, per censuras
 hasticas, & alia iuris remedia, debent ipsæ & ipsarum Superiorum
 quædam

quorum licentia e Monasterio fuerunt egressæ,) ab eodem Ordina-
tio puniri: non obstantibus quibuscunque privilegiis.

Exeundi à Monasteriis iustam causam hanc moniales non ha-
bent, vt curam neporum suorum gerant, etiam si nullum alium pro-
pinquum haberent nepores.

Ex causa Sedes Apost. concessit quibusdam monialibus, vt tran-
sirent ad aliud Monasterium alterius ordinis, de consensu tamen Su-
periorum.

Ingressi autem intra septa. S. D. N. Gregor. XIII. audita rela-
tione Congregationis approbavit declarationem alias factam à san-
ctæ memoriæ Pio V. vt liceat mulieribus ingredi prima claustra mo-
nasteriorum, quando contingit viros & mulieres in publicis proces-
sionibus ire per ea ad Ecclesiam, vel in eis diuina celebrare, & non
aliter.

Cadavera eorum, qui cupiunt in Monasteriis monialium sepulta-
re tradi, respondit S. D. N. Gregorius poni debere in exteriori Eccle-
sia, non autem intra clausuram.

Præsupposita declaratione Congregationis alias edita, quod si a-
liquorum est consuetudo, accedendi ad Monasteria Monialium re-
gularibus subiecta, sine licentia Episcopi, ea debeat obseruari: Dubi-
tatur, an eodem modo attendenda sit consuetudo post Concilium
introducã, vt Ordinarii concedant licentiam ingressus ad Monaste-
ria regularibus subiecta priuatiuè ad ipsos superiores regulares &
Congregatio censuit, si consuetudo sit introducã post Concilium,
quod ea debeat obseruari. Et dicit, quod à superioribus regulari-
bus huiusmodi licentiæ ingressus concedi debeant priuatiuè ad Or-
dinarios, an possint tamen Ordinarii aliquam super ipsarum licen-
tiarum concessione superintendentiam habere, & qualem? Congre-
gatio censuit, quod etiam sit seruanda consuetudo. Si autem ex ali-
qua causa expedire iudicaret ipsas licentiæ in probare, ex toto non
poterit, verum posset aliquem particularem accedentem impedire,
si probabiliter sic expedire videretur.

Ingressi intra septa Monasterii, nec religioſis ipsis licet, etiam
relatiuè restantium voluntati, qui in Monasteriis moniali-
um voluerunt quolibet anno anniuersarium celebrari, nam hoc ca-
sualiter faciendum est, celebrando anniuersarium in exteriori Eccle-
sia.

Puella introduci potest intra claustra monasterii monialium, ad
hoc vt educetur ibi, etiam absque licentia Ordinarii, quoad Mona-
steria regularibus subiecta, obtentis tamen licentiis ab ipsa Con-
gregatione causa præsupposita, non autem ex sola licentia Superio-
rum regularium, nec etiam de licentia Ordinarii & superiorum. Illa
autem quæ habitum regularem suscipere vult & ibi permanere, po-
test ibidem commorari per aliquot dies, vt magis perspicere possit
quid agere debeat.

Nobilis

Trid-
u-ai-

Nobili ſæminæ, cuius progenitores Monasterium monialium fundarunt, conſeſſum fuit ex magna cauſſa, vt etiam cum dicitur hjs Matronis, bis in anno in illud ingredi poſſit, dum modo in eum perpoſſet.

Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monasteria, vt in eis perpetuo viuant, retento ſeculari habitu, a Sede Apoſtolica permittitur, dummodo ingrediantur de conſenſu Abbatilæ, Antioris partis monialium, & licentia in ſcriptis à ſuperiore habita, deſtoque habitu incedant, legemque communem clauſuræ obſeruent: quod ſi ſemel egrediantur, in ea monasteria iterum ingredi permittantur. Permiſſum etiam quandoq; fuit, mulieribus virum abſentem, ad tempus in Monasterijs monialium perſistere.

Licet Epifcopo vel ſuperiori in Monasterijs ſibi ſubiectis deſcientiam recipiendi puellas in Monasterijs & ibi commorandi, vt et in moribus inſtruantur, licet noliſt religionis habitum ſuſcipere cum certis tamen conditionibus, non obſtante Concil. Tridentino cap. Nec verò Concilium Tridentinum prohibet, quin puellæ in Monasterijs monialium, educationis gratia, recipi poſſint. Quod forte ratio aliqua, vel ſtatutum religionis alicuius monasterij prohiberet, recipiendæ non eſſent vilo pacto.

Poſſunt Ordinarij iure proprio puellas, de quibus conſideratum in Monasterijs collocare ad tempus, donec lites finiantur. Annuæ puellæ quæ educationis gratia degunt in Monasterijs, debent vivere ſine ancillis, nec inde exire, (niſi velint penitus amplius committi) & obligatæ ſunt ad clauſuram, & ad cetera, ſicut ipſæ moniales. Idem ſtatutum eſt de puellis, quæ propter tenues facultates in opiam domi ſuæ tuto ali nequeunt, ſi quidem illæ, etiam vbi propinquis ſuppeditato, ſunt in Monasterijs collocandæ. Ceteræ puellæ quæ ſunt in Monasterijs monialium educationis gratia, debent reſtitui patri, quandoeunq; eas petierint.

Puellis, quæ in Monasterijs educationis gratia ſunt, licentia debent inde recta ad balnea curandæ valetudinis ſuæ gratia exire, ſi ſdemq; permitti debet, vt in idem Monasterium redire poſſint, ſi tamen recta à balneis ſe recipere voluerint.

Puellæ, quæ de licentia ſuperioris monasterii, de eo eximioſa curandæ valetudinis cauſſa, ruruſ in eo admitti debent, modoſi runderem Superiore licentiam in ſcriptis impetrent, & Abbatilæ reliquarum monialium accedat conſenſus. Et in eo reſtitui monasterio manebunt, qui virginali modeſtiæ ac pudori conuenienter ſecum famulam ducant, & dum ibi erunt, ſuare debent obſeruari eandem legem, quam moniales ſeruât, neq; ibi permittantur, niſi ultra ætatis ſuæ annum 25. quo ex loco ſi ſententia fuerit, nullam poſtea reintandi habeant facultatem.

Epifcopus poteſtatem facit puellæ redeundi & commorandi

Concilium
cum declaratio
monialium

Monasterio, in quo aliàs commorabatur causa educationis, si ex eo exiit morbi sui curandi causa, modo id fecerit de eius licentia, sed seruetur omnes conditiones, quæ aliàs in literis huiusmodi præscriptæ fuerunt.

In monasterijs monialium tolerari debent puellæ, quæ delectæ sunt ex hospitalibus & alijs pijs locis donec offeratur facultas eas nubendi, quæ licet inseruiant Monasterijs monialium, non possunt tamen priuatim cuiquam moniali inseruire. Et hæ puellæ, cum producuntur in publicum, omnes processionaliter incedere debent, nec comites illis moniales adiungantur, & confecta processione in Monasterium reuertantur, & quamdiu ibi sunt, clausuram seruare teneantur, & reliquam viuendi rationem, prout ipsæ moniales, & nullas secum habere ancillas, nec singulæ inde possunt exire, nisi postea nūquam in idem Monasterium reditura.

Rectè curauit D. Episcopus Abulensis ne Abbatisa & moniales quædam Bernardinæ ancillas seculares in habitu seculari agentes, & exire quandoquæq; vellent ex monasterio prætextu seruitij præsumentes haberent.

Puellæ, quæ propinquis & facultatibus destitutæ sunt, & ideo sine dote in Monasterium adduci non possunt, si misericordiz causa admittæ fuerunt, tolerari debent in Monasterijs, modo supradictis legibus obediant, in futurum autem nullæ talis conditionis admittantur.

Neophytæ possunt in Monasterijs monialium manere, si Ordinarij & Abbatisæ monialium earumque Superioris consensus accesserint, ipsæque solæ maneat in Monasterijs, neque inde exeant, nisi in Monasterium amplius postea non reditura, reliquisque in rebus omnibus, præsertim in iis, quæ ad clausuram pertinent, leges seruent monialibus præscriptas. Viduæ autem, quæ viris mortuis honestatis causa se contulerunt in Monasterium, modo sint bonæ existimationis & famæ, legibusque supradictis monialium pareant, tolerari debent: de cæteris tamen nullæ huiusmodi recipi debent, nisi moniales fieri velint. At verò mulier secularis, quæ iam est intra septa Monasterij, expellenda est, si isthuc sine licentia Sedis Apostolicæ ingressa est, & contra maioris partis monialium intentionem.

Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monasterium monialium, his conditionibus vti debent, vt nullas secum ducant ancillas, & eo animo ingrediantur, vt nolint inde amplius exire, & dum apud moniales sunt, his clausuræ finibus & legibus teneantur, quibus ipsæ moniales.

Non potest Episcopus licentiam dare viduæ monasterium ingredi volenti, in habitu laicali permanere, etiam si ibi vsq; ad finem vitæ suæ permanere, nec amplius exire veller, quia in istis nulla adest causa necessaria.

Trid-
uai-

1000

Mulier coniugata si sit in Monasterio monialium, & constituta, si inde exierit, versabitur in periculo mortis, in monasterio retineri debet, sed sine ancillis & villo famularu extraneo, tenenturq; claustram, & alia, prout ipsæ moniales, seruare.

Mulier, quæ venit in suspicionem adulterii apud maritum, hoc id timet ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet vt ingrediatur Monasterium monialium, si modo constitutiones monasterii repugnent, & accedat consensus Abbatissæ & monialium & monialis Prouincialis, aut alterius earum superioris, sed ingrediatur sine ancillis, & seruet clausuram, & reliqua, prout ipsæ moniales. Et si ingressus cessante debet inde exire, & si semel exierit, nequam postea in idem monasterium ingredi possit. Insuper mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum seuitiam timent, si sine culpa culpam, quamdiu iustam timendi causam habuerint, debent in monasteriis, tolerari.

Causa infirmitatis monialium, aliquando Sedes Apostolica concessit, vt secum retinere possint famulam secularem, eorundem legibus clausuræ & habitus, quibus supra. Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non potest, & de facto concessi non debent.

Illustribus puellis, quæ in monasteriis cum supradictis conditionibus educari permittuntur à Sede Apostolica, eorundem legibus aliquando dispensatum, vt famulam secularem haberent eorundem legibus.

De virgine vxore N. Ciuis Panormitani, quæ separata est in monasterio, scribatur Archiepiscopo Panormitano, vt si eorundem subit vitæ discrimen, patiatur esse in monasterio, modo quædam clausuram attinet, seruet clausuram monialium.

Petitio Comitissæ Pignorosæ, vt propter fluxum sanguinis à marito separari, & cum tribus filiabus puellis in monasterio monialium habitare, reiecta est.

Nobiles & gradu superiores matronæ, quæ sunt in monasterio admittæ, omnes ancillas emittere debent, nec possunt in monasterio exire, nisi in id non redituræ, & dum in comascenti uare debent clausuram & reliqua sicut ipsæ moniales. Item Comitissa Sancti Seuerini, quæ interea dum filius adulescat, voluit ingredi monasterium Neapoli: Responsum est, non ingrediatur, nec inde exeat nisi non amplius ingredi voluerit, & quod diu ibi erit, quoad clausuram attinet, obseruet regulam monialium.

Non licet Episcopo licentiam dare matri, sororibus, & cognatis, monasterium ingredi, causa visitandi filiam vel sororem, si aliqua graui infirmitate tenentur, etiam non sine mortis periculo, multo minus quando filia aut alia professionem emittunt, vel habitum suscipiunt religionis.

Concilium
cum declaracione
in materia
monialium

Seculares omnes ab ingressu monasteriorum monialium potius prohibendi sunt, & monialibus expressè præcipi debet, ne in monasterium vltos seculares admittant, deinde excommunicationis pena secularibus ipso facto incurrenda, si ausi fuerint ea monasteria introire, denuncianda est. Nihilominus causa evidentis utilitatis monialium licentia concedenda est ab Ordinario, procuratoribus eorum in monasteria ingredi, modo ætas & morum grauitas ea sit, quæ eos commendet.

Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhonestè vixerint, in sacratum virginum monasterijs permanere, & præsertim si non consuevit monasterium illud tales fœminas admittere, & prædictæ mulieres nullam à Superiore monasterij in scriptis licentiam impetrauerunt, neque Abbatissa, neque reliquæ moniales consenserunt, neque post ingressum monasterij clausuram fertauerunt, neque aliquam viuendi rationem, quam moniales seruant.

Quandoque fuit ex gratia à Sede Apostolica concessum, vt aliquæ mulieres semel ingrediantur septa monasterij Carthusiensis, cum licentia tamen Superiorum, causa visitandi quendam Capellam. Quoad accessum autem ad colloquium cum monialibus ad ciuitates, seruanda est consuetudo etiam in monasterijs subiectis regularibus, alias nemo ex consuetudine possit accedere sine licentia Episcopi.

Licentia ingrediendi obtinenda est à regularibus, quando monasteria ipsius regularibus, non autem Episcopis, sunt subiecta. Item potestas accipiendi & dimittendi facultates, ad eos pariter spectare dicitur, qui monasteria habent.

6 *Sine Episcopi vel superioris licentia.* Cum aliquibus valde conuictis vel alijs præcipuis personis, quæ necessitatibus monialium subueniunt, non potest Superior dispensare, vt visitent moniales in loco per Superiorem deputato intra septa monasterij, pro vt Congregatio censuit: quinimò debet cogere diuitas moniales ad præcise seruandum Decretum Concil. Tridentin. & Bullam Pij V. de clausura monialium.

7 *Dare autem tantum Episcopus.* Nulla est licentia danda introeundi ad tempus septa monasterij monialium, nisi in casibus necessitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarij vrbis Romæ.

Episcopus concedere debet licentiam in casibus necessarijs mulieribus honestis, petentibus tamen, quæ curam habent de monasterijs Conuertitarum.

Tollantur Ecclesiam, quæ sunt intra claustra monasterij ex Decreto Concil. Trident. & alibi collocentur.

Regulares adeuntes monasteria monialium sine licentia Episcopi, incurrunt in penam excommunicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit. Sic Congregatio censuit 9. April. 1587. Si tamen Regulares illi haberent ex priuilegio, quod non possent excommunicari.

Trid.
vau.

nicari, non erunt excommunicati, sed debent puniri à suis superioribus alia poena. Et regulares sic excommunicati non possunt absolui à suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc facultatem reservavit.

8 *Facultatis vel indulgi.*] Mulieres cuiuscunque sint status ac conditionis, pretextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum, ingredientes domos & monasteria Carthusiensium & aliorum regularium ordinum, etiam mendicantium, excommunicationem ipso facto incurunt, cuius absolutio Romano Pontifici referatur excepto mortis articulo. Pius V. in constitutione regularium peccatorum publicata die 23. Octob. 1566.

9 *Extra mœnia urbis vel oppidi constituta.*] Monasteria non sita extra mœnia urbis, & oppidi (etiam posita quod ea sint exempta & immediatè Sedi Apostol. subiecta) possunt Ordinarij tanquam legatis Apostolicæ delegati, intra urbis mœnia transferre, iuxta hoc Decretum.

Quando vero ex permisso Sedis Apostol. transferuntur monasteria de loco ad locum, translatio debet fieri in aurora, ut non nisi a paucis conspiciantur. Deducantur autem à personis graubus & honestis ac proximioribus seu coniunctis.

10 *Malorum hominum præda.*] Moniales quæ habent monasteria exposita excursioni Piratarum, & aliorum malorum hominum, in monasterio urbano eiusdem ordinis collocari debent: non fortissimum in plura urbana monasteria distribuendæ dum proprium accipitur, quia hoc non convenit statutis eiusdem monasterij.

11 *Sine ulla spe custodia sunt exposita.*] Non habet locum hoc Decretum in illis monasterijs, quæ longè distant ab urbibus, vel oppidis, & à frequentissimo pago circum circa custodiuntur.

12 *Ad nova vel antiqua monasteria.*] Translatio monasterij monialium, cui imminet scandalum, est faciendæ ad aliud eiusdem ordinis monasterium, nec redditus monasterij translati sunt illi monasterio applicandi, sed vnicuique sunt monasterio in quod fuit translatum licet non possit de Seminario providere. Translatio monialium in uno loco ad alium eiusdem ordinis est faciendæ propter superuentum aëris pestilentis. Monachæ Collegij Nolani propter pestilentiam quandam aquæ defluxum ex vicino monte, petierunt translationem ad aliud monasterium sub eadem regula, & fuit scriptum Episcopo Nolano, ut si ita est, benignè concederet.

Quando restaurantur monasteria, si hoc expedire poterit, permittum est, ut novitiæ moniales ad alium locum transferantur, donec perficiatur opus.

13 *Reducantur.*] Unio monasteriorum monialium faciendæ est cum legitima causa subest, accedente ad id Papæ auctoritate.

REMIS-

REMISSIONES.

¶ Vide Nauar. in Man. cap. 27. num. 108. & in cap. Non dicatis, 12. q. 1. num. 51. & num. 72. & in comment. 4. de Regularib. num. 39. P. Azor. institut. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 8. à princip. Zerol. in praxi Epil. op. part. 1. verbo Moniales, §. 3. pag. 234. & §. 16. Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. Aloyf. Ricci in collect. decif. p. 4. collect. 810.

¶ *Nemini autem Sanctimonialium liceat, &c.* Vide Nauar. in cap. Statuimus 19. q. 3. num. 47. Gutier. Canon. lib. 1. q. 14. à num. 1. Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 18. à numer. 17. Cened. ad Sextum collect. 31. P. Azor. institut. Moral. p. 1. lib. 12. c. 8. q. 3. Larè Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. cum seqq.

¶ *Nisi ex aliqua legitima causa.* Summus Pontif. Pius V. per suam Extrauag. incip. Circa Pastoralis, statuit, vt nulla alia ex causa, vel occasione, nisi magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, Moniales è monasterio exire possint, latè refert Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 4.

¶ An verò liceat Monialibus exire à monasterio ob alias causas preteritas dictas? Vide Nauar. comment. 4. de Regularib. numer. 48. & in cap. Statuimus 19. q. 3. numer. 49. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 14. à n. 7. Cened. ad Sextum collect. 31. n. 2. P. Azor. d. cap. 8. q. 2. vers. Tertio, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, §. 16. vers. Secundo dubitatur, Frat. Ioan. de la Cruz d. dub. 4. vers. An verò liceat, vbi resoluit, illud esse licitum in causis similibus, v. g. in casu hostium inuadentium monasterium, in casu aquæ ductus, aut ruinæ domus, & aliorum similium, incendio, & in alijs infirmitatibus contagiosis, & nocivis communitati monialium: & in vers. Secunda conclusio, ait, quòd satis pia, & probabilis est sententia Nauar. in d. c. Statuimus, num. 4. extendens dictum Decretum Pij V. ad infirmitatem soli moniali nocivam: cui exeundo à monasterio remedium adhibetur, si aliud periculum vitæ, aut grauis & diuturnæ infirmitatis probabiliter timeretur.

¶ An sit causa legitima ingrediendi, vt quia mater, aut soror, aut conlanguinei ingredi vellent visere filiam aut sororem graui morbo laborantem? Negatiuè sacra Cardinal. Congreg. censuisse restant Zerol. d. verbo Moniales, §. 8. vers. Secundo, Frat. Emman. tom. 1. quæst. 64. à numer. 11. Frat. Ioan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 2. concl. 3. not. 3.

¶ *Ab Episcopo approbanda.* An approbatio cause ad exeundum pro monialibus Religiosis subiectis debeat fieri per suum Generalem, vel Prouincialem? Sacram. Card. Congreg. censuisse, non tantum licentiam suorum superiorum, sed etiam Episcopi requiri, affirmat Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 49. artic. 6. Sed in Hispania cum

M m 3

exeunt

excurrunt Moniales, solam superiorum licentiam esse necessariam
statut Frat. Ioan. de la Cruz d. c. 5. dub. 3.

¶ An Moniales possint transire de vno monasterio ad aliud
causa noua fundationis, vel correctionis, vel reformationis, vel re-
fectionis? Affirmat auctoritate Episcopi Nauarr. consil. 57. num. 1.
Regularib. & consil. 5. numer. 3. & 6. de statu monach. Sacram. vni-
uers. Congreg. censuisse, in his recurrendum esse ad Sedem Apostolicam
Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, § 16.

¶ *Ingressi autem intra septa monasterij nemini liceat*] Quæ per-
tingi possunt, vide apud Motum prop. Gregor. XIII. pag. 709
& Concil. Brachar. 4. act. 5. de Monialib. Auiles ad cap. 1. p. 1.
fol. 50. num. 29. Læli. Zechi. de Casibus referuatis casu 10. apud
Paul. Fusc. de Visitat. lib. 2. cap. 18. à num. 24. Frat. Emman. tom. 4.
46. artic. 1. cum seqq. & q. 47. art. 4. cum seqq. Pat. Azor. in his Man.
p. 1. lib. 13. cap. 8. quæst. 6. Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig.
cap. 5. dub. 2.

¶ *Cuiuscunque generis & conditionis*] Summus Pontifex Grego-
r. XIII. Bli. 40. & 41. reuocat licentias personarum, cuiuslibet con-
ditionis, etiam Ducissarum, Comitissarum, & Marchionissarum, quæ
prætextu monasteria intrare conabantur: & sub excommunicatione
sibi referuata præcipit illis, ne istarum licentiarum prætextu, in mo-
nasteria monialium, vel earum loca intrare audeant: nisi in casibus
necessarijs, & cum licentia superioris in scriptis iuxta huc certum
Abbatissis, Præfidentibus, Conuentibus, atque alijs superioribus
præcipit sub excommunicatione Papæ referuata, nec non personarum
dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac personarum
ad illa, & alia in posterum obtinenda, ne prætextu illarum
licentiarum, quemquam dicta monasteria, vel loca ingredi faciant,
aut permittant, refert Frat. Ioan. de la Cruz d. dub. 2. veri. Prima
clusio.

¶ *Sexus*] Sacra Card. Congreg. ira censuit: Mulieres, quæ
in discordia cum maritis, & eorum seuitiam timent, si extra con-
uentum sunt, quandiu iustam causam timendi habuerint, debeat
in monasterijs, tolerari, in posterum verò huiusmodi licentias
non debent recipi, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Mo-
niales §. 12.

¶ Item Sacra Cardin. Congreg. sic censuit: Si mulier aliquæ
rit in suspicionem marito, quod timet ne ab eo aliqua vis exerceatur,
debet permitti, vt possit ingredi monasterium Monialium, iuxta
do constitutiones monasterij non repugnent, & accedat conditionibus
superiorum Abbatissæ, & Monialium, & causa cessante ingredi
debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea in idem mo-
nasterium ingredi poterit, & teneatur ad clausuram sicut alie moniales
& stare sine ancillis, &c. refert Zerol. d. verbo Moniales, §. 12.
Frat. Ioan. de la Cruz d. c. 5. dub. 2. concl. 3. in fine.

Quæ conditiones requirantur, ut puellæ educationis causa possint recipi in monasterijs Monialium, vide apud Stephan. Quarant. in Summa Bullazij, verbo Monasteria monialium, pag. 346. Fr. Ioan. de la Cruz d. dub. 2. prope finem: decem & septem decisiones facit Congreg. circa receptionem puellarum, & aliarum mulierum, quoad educationem, & mansionem in monasterijs, recenset Fr. Eman. 19. m. 1. qu. 46. art. 10. optimè Zorol. d. p. 1. verbo Moniales, §. 10. ubi asserit Sacram. Cardinal. Congr. censuisse, quod puellæ educationis gratia, licet sacro vestitu induta non sint, non prohibentur in monasterijs Monialium retineri cum sequentibus conditionibus. 1. Est, sine ancillis. 2. Ut si semel egredierentur, non amplius possint illuc reverti. 3. Tenentur ad clausuram obseruandam, quemadmodum ipsæ moniales. 4. Quod recipiantur cum licentia in scriptis superiorum. 5. Et de consensu Abbatissæ. 6. Quod si ob ægritudinem curandam, de licentia tamen superioris, ut supra de consensu Abbatissæ, & monialium exierint à monasterio, rursus in eo admitti debent cum licentia superioris, & de consensu Abbatissæ & monialiū. 7. Quod utantur eo vestimento, quod virginali modetiz, & pudori conueniat. 8. Quod non sint super numerum præfixum. 9. Quod quotlibet semestri eis anticipata soluantur portio pro alimentis. 10. Quod si locus separatus à loco ubi degunt aliæ moniales professe, & nouitiz pro dormitione, & laboreno. Puellas causa educationis recipi non posse minores septennio, & maiores vigesimo quinto, dicit per sacram Cardin. Congreg. decisum Zerol. d. p. 1. verbo Moniales, §. 11.

An liceat mulieribus intrare monasteria Religiosorum? Negat Fr. Ioan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 1. concl. 1. ubi refert Summum Pontif. Pium V. excommunicare eum reservatione mulieres monasteria Religiosorum intrantes, prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi reuocat, & asserit confirmare Greg. XIII. imponendo excommunicationem lætæ sententiæ, dictum ingressum sub prætextu dictarum licentiarum permittentibus, probatque sub dictis decretis non comprehendi Imperatrices, Reginas, Infantes, & ancillas, quas secum deferunt, & concl. 3. refert, omnibus mulieribus liberè concedi cum alijs Catholicis personis licentiam accedendi ad monasteria, & loca Regularium, atque eorum claustra, quando in eis Missa, & alia diuina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando fidelium cadauera ibi sepeliuntur, atque etiam pro eis suffragia fiunt.

¶ *Velatæ fuerint.* Quod infans discretionem carens admittatur ad claustrum Monialium, resoluunt P. Henric. in summ. p. 2. lib. 13. cap. 22. §. 3. in gl. lit. S. Nau. Comment. 4. de Regularib. nu. 59. P. Paulus Coniugol. Respons. Moral. li. 6. q. 19. ad finem, & q. 22. P. Azor. inst. Moral. parte 1. li. 13. ca. 8. qu. 5. Frater Ioan. de la Cruz d. cap. 5. dub. 2. concl. 3. ubi resoluunt, quod Concilium excludens omnes cuiusuis

etatis, loquitur de habentibus vsum rationis, & de illis, qui ad peccatum moueri possunt: vt sunt fatui, qui licet intrando non peccent: peccant tamen Moniales eos admittentes, & citat Nauar. co. Sotumus 19. q. 2. nu. 9.

o *Licentia in scriptis obtenta.*] An necessaria sit licentia in scriptis pro causis communiter occurrentibus, vt pro ingressu Medicorum, Confessoris, Visitatoris, Artificis, & aliorum, quorum repetitione passim sunt necessaria? Negat Frater Ioann. de la Cruz a. c. 3. notab. 3.

* *Et sub excommunicationis poena.*] Quod possint iudices Ecclesiastici omnibus magistratibus secularibus iniungere poenam excommunicationis, vt p. debeant auxilium brachij laeularis, referunt plures Doctores, quos citauit supra sess. 24. de Reformat. Matrimonii c. 8. num. 6.

g *Dare autem tantum Episcopus, &c.*] An hoc Decreto includat Episcopus ingredientes monasteria sui non subdita sine licentia superiorum in scriptis? Affirmant Nauar. Commen. 4. de Regulis, qu. 14. nu. 39. ad med. vers. 4. Stephan. Grat. d. scep. forens. c. 39. nu. 5. & 20.

o *Vel superior*] An prouisor à Capitulo nominatus sit superior licentiam concedendam respectu Monialium Episcopo subditum? Affirmat Fr. Ioan. de la Cruz. dict. c. 5. dub. 2. concl. 3. notab. 1.

r *Quod validum sit statutum Episcopi excommunicans accedentes ad monasteria exempta Monialium subdita Regularibus, quae non subsunt iurisdictioni Episcoporum, ex illentia intra suam diocesim, resoluit posit. Gemina. in cap. 1. §. & quoniam, num. 8. de Reg. lib. 6. optime Stephan. Grat. d. scep. forens. cap. 39. num. 10. cum sequentibus, & asserit comprehendere tam subditum, quam non subditum, ex eo quod Episcopus imponens poenam eiusdem loco non exempto, licet sit consummatum in loco exempto, quod Ordinarius poterit punire, vide Iason. cons. 87. incip. in casu p. d. c. 2. ad med. vers. circa 2. dubium. nu. 3. lib. 3. Roland. cons. 33. nu. 1. lib. 3.*

v *Et quia monasteria Sanctimonialium extra munita urbis, &c.*] Vide de Zorol. in prax. Episcop. part. 1. verbo Moniales, §. 17. vbi dicitur, quod Card. Congreg. censuisse, istam translationem faciendam esse ad aliud monasterium eiusdem Ordinis, & hoc quando immoretur scandalum, vel propter supereminentem aeris pestilentis causam, quae monasterij translatio debet fieri simul

cum introitibus, & redditibus, quos illud habebat.

Concil. Trid.
cum declarat.
et remiss.

CAPVT VI.

Omnes superiores eligibiles eligantur collatione suffragiorum se-
 uerorum: Absentium vota non suppleantur: aliter eligi se-
 mittent existat inhabilis ad omnia officia in religione obti-
 nenda, & electio irrita, &c.

1a **I**n electione Superiorum quorumcumque, Abbatum tem-
 poralium, & aliorum Officialium, ac Generalium &
 Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quo omnia
 rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis sancta Synodus
 districtè præcipit, omnes supradictos eligi debere per
 vota secreta; ita vt singulorum eligentium 2 nomina num-
 quam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales,
 aut Abbates, Priores, 3 aut alios quoscumque Titulares
 ad effectum electionis faciendæ constituere, aut voces,
 & suffragia absentium supplere. Si verò contra huius de-
 creti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita
 sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialem, Abba-
 tem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia
 officia, in religione obtinenda, inhabilis existat; facul-
 tatesque super his concessæ, eo ipso abrogatæ censean-
 tur; & si in posterum aliæ concedantur, tanquam surre-
 ptitiæ habeantur.

DECLARATIONES.

1 *In electione Superiorum quorumcumque.*] Congregatio censuit, e-
 lectionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnam schedu-
 lam recipiunt, vnico nomine scriptam, & nomen electi notum scri-
 batur vel alteri, reponunt in capsula: Similiter, quando accipiunt de
 manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt,
 alteram seindunt. Et scriba poterit reuelare talem, qui habuit tan-
 tum vnam schedulam, vel talem, qui habuit duas. Monendus est
 autem sic electus, non legitimè se electum fuisse. Et si fuisset conscius
 fraudis, esset puniendus & admonendus, vt petat à Sanctissimo con-
 firmationem.

In electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt, à Supe-
 rioribus, cum duobus testibus.

Vbi sunt tres vocales, quorum vnus potest eligi in discretum, &
 M m s per

per consequens necesse est, ut alter aliorum duorum qui remanet alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta, de quo sum fuit, an possit fieri electio discreti, quæ non fit contra habitum discreti formam; Congregatio censuit, posse si ita status religionis permittit, &c.

Si electi fuerint in Superioribus aliqui, ut puta quatuor, qui omnium recipiant, electio reputabitur Canonica & secreta, *Quapropter, de electione.*

Electio Abbatissæ, facta per vota non secreta, per ignorantiam huius Decreti, non valet regulariter ac de more, nec Episcopus potest dispensare ut valeat. S. D. N. tamen dispensat, consideratis circumstantiis.

2. *Nomina nunquam publicentur.* Ita strictè hoc Decretum intelligendum, ut si post electionem factam in Bullis confirmationis seu patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio esse nulla.

3. *Aut alias quoscumque titulares.* Omnes titulares, quantum principaliter ad effectum electionis faciendæ constituti sunt, sunt prohibiti sua ferre suffragia in electione superiorum: non tamen qui titulares perpetuè sunt, habentes veros titulos suorum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, ut sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolymæ. Procuratores verò legitime constituti cum generali mandato ad eligendum, non excluduntur, dummodo non habeant mandatum de certa persona eligenda, tunc enim tunc non esset secretum.

REMISSIONES.

Vide Navar. Conf. 4. sub tit. de Electione, & Conf. 83. de Reg. larib. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 51. artic. 6. & 7. in praxi Episcop. p. 1. verbo Abbatissa, §. 6. pag. 28. P. Azon. in Bull. ral. p. 1. lib. 13. cap. 10. quæst. 2. Aloys. Ricci. in Collect. decret. p. 4. Colle. 751. Quarant. in Summa Bullarum verbo Abbatissa, ubi dicitur constitutionem Gregor. XIII. Romæ publicatam die 4. Junii 1583. inci. Exposcit debitum, quæ in fine sic ait: Distinctus in superioribus, & personis, aliquam Abbatissam, aut aliam Prædictam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantum eligere, & prædictæ re villo modo studeant, vel præsumant, & administratione monasterij per triennium à die finitæ administrationis inchoandum abstineant, quo elapso iterum eligi possunt.

CAPVT VII.

Quadragenaria aut saltem trigenaria eligatur in Abbatissam aut Priorissam, quæ vni tantum præsit monasterio, cuius claustra Episcopus non ingrediatur ad votorum receptionem.

1^a **A**bbatissa, a & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. 2 *Quod si his qualitatibus non reperiat in eodem monasterio, ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur; ex ijs, b quæ in eodem monasterio annum trigessimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. c Duo- bus vero monasteriis nulla præficiatur. Et, si qua 3 duo, vel plura ß quocumque modo obtinet, cogatur, vno excepto, intra sex menses cætera resignare. Postid vero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure vacent. 7 Is vero, qui electioni præest; 4 Episcopus, siue alius Superior claustra monasterij non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam 6 vota singularum audiat, vel accipiat. In reliquis seruentur singularum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.*

a Conc. Carthag. 3. Conc. Agath. c. 19. c. sanctimonialis, 20. q. 1.

b c. indemnitatibus, de Elect. in 6.

c Conc. Agath. c. 57. c. vnum, 21. q. 1. Conc. Carth. c. 17.

DECLARATIONES.

1 *Abbatissa.] Licet per quinquennium Abbatissa non permanere in religione, dum tamen excedat 30. annos, si id facit ad requisitaem suarum monialium, de licentia secundæ Dignitatis Ecclesiæ Cathedralis & earum Superioris regularis (dummodo laudabiliter anno superiori se gesserit) debet confirmari per biennium in officio. Quod si confirmationi dicte Abbatissæ deesse consensus Superioris regularium, propter absentiam, seruatis ijs quæ hoc cap. præscribuntur, ad dictam confirmationem procedendum est.*

2 *Quod*

2 *Quod si his qualitatibus non reperiantur.*] Quando in monasterio non sunt moniales, quæ habeant qualitates requisitas à Concilio in Abbatissam eligi possint, non est necessaria facultas à potestate ut egredi possit illa quæ ex alio monasterio est electa, caute tamen deducenda est ad monasterium cui est præficienda.

3 *Duo vel plura.*] Congregatio censuit, id procedere in monasterio Canonicorum regularium; etiam ubi consuetudo immemorabilis est in contrarium, quæ reformanda est.

Episcopus benedicere debet Abbatissam, si intra annum à electione ad illud monasterium fuit electa, petit ab Episcopo benedicti, & si solitū illis Abbatissis benedicti, Episcopus benedicit Abbatissam, & consecrat moniales exemptas, & ad ea observanda cōpellit, si proceratibus.

4 *Episcopus siue alius Superior.*] Hic actus accipiendi vota electione Abbatissæ delegari potest.

5 *Non ingrediatur.*] Consecratio & benedictio monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, adhibitis ijs monialibus tantum, quæ sunt necessaria.

6 *Vota singularum audiat.*] Superior qui electioni Abbatissam præst, potest vna cum Vicario vel Secretario, vel alio ab Episcopo assumpto, vota singularum monialium, ore tenus expressa, audire.

REMISSIONES.

*V*ide Fr. Emmanuel. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 17. art. 2. in praxi Episcopi p. 1. verbo Abbatissa, §. 1. pag. 26. P. Azor. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 10. à princ. P. Valeri. Reginald. in praxi Congregat. lib. 30. tract. 3. num. 166. in principio, Nicol. Garfi, de Benefic. part. 7. cap. 4. num. 42. & 71.

7 *Quocumq; modo obtinet.*] Vide Flamin. de Resignationib. lib. 4. 18. num. 40.

8 *Is vero, qui electioni præst Episcopus, &c.*] Vide Nauar. in cap. Secutumus, 19. quæst. 3. o. 59. Fr. Ioan. de la Cruz de staro Rel. li. 1. c. 4. d. 2. concl. 3. not. 3. prope finē, ubi resoluit, hoc limitandū esse, ut illi prudentes iudicent non posse fieri canonicè dictam electionem ipsis non intransibus, ob inquietudinem monialium, & suspensionem subordinationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias iustas causas à superioribus prudenter arbitrandas, & ibi possunt vota recipere.

CAPVT VIII.

Monasteria non habentia Ordinarios regulares visitatores, & subdita Episcopis, singulis triennis, sese in congregationes vniuersales diuersæ provincie redigant, & deputati ibidem reforment, & reformanda ac visitent: negligentia omittentium id facere, digna pena annexatur subiectio respectu Episcopi illius diocesis.

Monasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, &c.

Episcopis non sub sunt, nec suos habent Ordinarios regulares visitatores, sed sub immediata sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueverunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio *in sese in congregationes redigere*, iuxta formam Constitutionis Innocentij III. in *a* Concilio generali, quæ incipit, in singulis, ibiq; certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuunt. Quod si in his negligentes fuerint, *2* liceat Metropolitanò, in cuius provincia prædicta monasteria sunt, tanquam sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quod si infra limites vnius provincie non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum, vel trium provinciarum monasteria vnã facere congregationem. Iphis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus: teneanturq; suæ congregationis monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam Metropolitanò instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorù dioccesib. loca prædicta sita sunt, tanquam sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

a c. in singulis, de sta. mo. Decretal. lib. 3.

DECLARATIONES.

1 *Sese in Congregationes redigere.*] Dubitatum fuit à quibusdam, quis numerus requireretur ad legitime conuocandum? Congregatio censuit, quod maior pars requiratur ad congregandum, quia vniuersitas consistit saltem in duabus partibus.

Rursus ex sententia Congregationis possunt legitime congregati requirere & inonere, non autem compellere quacunque monasteria Provincie. De monasteriis verd extra provinciam, si in ea non sit sufficiens numerus monasteriorum, idem censuit Congregatio.

Vlti-

Vltimò si monasteria sint intra limites, censuit posse deliberare & definire quæcunq; negotia videbuntur, quia potestas est penes congregationem istam.

2 *Liceat Metropolitanis.*] An convocare monasteria ad congregationem faciendam, de qua hoc c. pertineat ad Prælatos tantum, in verò ipsis renuentibus ad ipsos Capitulares. ita vt dispositio Concilij non intret, nisi data vtrorumq; negligentia? Congregatio cessavit, die 5. Febr. negatiuè, quia Episcopus procedit in secularibus regularibus verò potestas congregandi spectat ad caput, quia sunt mortui mundo, & Concilium hoc vult quod metropolitanus sit Episcopus, in cuius Diœcesi sunt ea monasteria; tanquam Sedi Apostolica delegatus, &c.

REMISSIONES.

¶ Vide Nauar. Comment. 3. de Regularib. n. 3. vers. 6. & in cap. 1. tuimus, 19. q. 3. num. 22. vers. 4.

CAPVT IX.

Monasteria monialium immediatè subiecta Sedi Apostolica gubernentur ab Episcopis, alia autem à deputatis in Capitulis generalibus vel aliis regularibus.

Monasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel aliis quocumq; dōcumq; nuncupentur; 1 ab Episcopis, tanquam diœcesibus delegatis, a 2 gubernentur, non obstantibus quibuscumq;. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, 3 vel ab aliis Regularibus, reguntur, sub eorum cura & custodia relinquuntur.

a c. cognominus, 1. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Ab Episcopis.*] Moniales Sancti Spiritus in Saxonia gubernantur sunt ab Episcopis.

2 *Gubernentur.*] Spirituali gubernio, non autem temporali. Per hoc Decretum nulla iurisdicctio concessa est Episcopis in

haerentia Sedi Apostolicae immediate subiecta, nisi in concernentibus spiritalia, in temporalibus vero nihil agere possunt. Magistratus saeculares non debeat regere monasteria monialium, quae sunt immunita privilegio, vel indulto Apostolico, sed sunt sub iurisdictione Ordinarii, in iis dumtaxat rebus, quae ad veram rationem spirituales pertinent, in reliquis vero non possunt se intromittere.

Episcopus qui est in quasi possessione visitandi moniales aliquot, potest in dicta possessione perseverare, saluum tamen manet ius dictis monialibus in petitorio.

Episcopus visitans monasterium tanquam Abbas, non tanquam Episcopus, non acquirit possessionem visitandi Episcopo.

¶ *Vel alius regularibus reguntur.* Ex sententia congregationis Concilii nullam auctoritatem vel iurisdictionem possunt sibi Ordinarii vindicare ex Decretis Concilii Tridentini in Confessarios monialium, quae subiectae sint Regularibus. *Infr. cap. 10. §. Prater.*

CAPVT X.

Mensibus singulis confiteantur & communicent Sanctimonialiales, quibus dare potest Episcopus Confessarium extraordinarium ut ei peccata detegant, si confiteri sacramentaliter voluerint bis aut ter in anno, &c.

Attendant diligenter Episcopi, & caeteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus eorum & admoentur Sanctimonialiales, ut *β* saltem semel singulis mensibus Confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; ut eo se saluari praesidio muniant ad omnes oppugnationes Daemonis fortiter superandas. *1* *γ* Prater ordinarium autem Confessorem alius extraordinarius *2* ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; *3* quae omnium Confessiones audire debeat. *δ* Quod vero sanctissimum Christi corpus intra chorum, vel septa monasterii, & non in publica Ecclesia conseruetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut privilegio.

*a Clem. nō in
agro, §. sancti,
de sta. mon.*

DECLA-

DECLARATIONES.

1 *Præter Ordinariam Confessorem.* Confessores huiusmodi in monasteriis monialium quæ sunt sub cura Regularium, non sunt assignandi ab Episcopo.

Ex facultate tamen huius Decreti Episcopus potest dare confessorem monialibus subiectis Regularibus, quæ nulla ratione prohibentur, ut suis Regularibus confessoribus peccata confiteantur.

2 *Ab Episcopo.* Hunc confessarium poterit Episcopus dare monialibus etiam non subiectis, & quem maluerit, vel Regularium cuius Ordinis, vel etiam sacerdotem sæcularem.

3 *Qui omnium Confessiones audire debeat.* Est in arbitrio tamen cuiuscunque monialis, ut extraordinario confiteatur, si voluerit confiteri, quoniam est materia favorabilis.

REMISSIONES.

a *Admoneantur.* Non esse obligatorium præceptum resoluendum. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 29. n. 73. in fine.
 b *Ut saltem semel singulis mensibus, &c.* Vide Zerol. in praxi Episcopi p. 1. verbo Moniales, §. 7. p. 235. Fr. Emman. quæst. Regularium. q. 62. artic. 1.

c *Præter Ordinarium, &c.* Vide Navar. Conf. 19. nume. de Pecc. & Remiss. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ. fol. 87. & lib. eccle. si examinatus sit à suo superiori ad audiendas Confessiones monialium, resoluit P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 13. ca. 9. q. 2. verum. Quæst. an Confessarij.

d *Quod verò sanctissimum Christi, &c.* Vide Fr. Emman. quæst. Regularium. tom. 1. q. 47. art. 4. p. mihi 415.

CAPVT XI.

Ubicumque imminet cura personarum secularium, præter illas quæ sunt de monasteriorum familia, visitet Episcopus, & sacerdotum ministrorum, etiam ad nuncium amovibiles, de quibus exceptis monasteriis Abbatum generalium aut Capitulum Ordinum, &c.

a *IN monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, in quibus imminet animarum cura personarum secularium,*

Concil. Trid.
cū declar.
monialium

præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam regulares, quam seculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent; 3 iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diocesi sunt sita. a Nec ibi aliqui, etiam 4 ad nutum amovibiles, 5 deputentur, nisi de eiusdem consensu, 6 ac prævio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis in quibus 7 Abbates, Generales, aut Capita Ordinum sedem ordinariam principalem habent, 8 atque aliis monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem ita parochos, & parochianos exercent: salvo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

ric
o al
curat

DECLARATIONES.

1. *In monasteriis.*] S. D. N. Pius V. dixit (quicquid Concilium videtur disposuisse in hoc Decreto) excipiendas eas Ecclesias, in quibus regentes habent spirituales & temporales iurisdictionem. Voluit tamen ut in omnibus Ecclesijs Parochialibus, in quibus cura animarum etiam laicorum exerceatur, habeant Ordinarij facultatem; eas Ecclesias, & personas in iisdem curam exercentes visitandi & corrigendi, in his dumtaxat quæ ad dictam curam, & sacramentorum administrationem spectant, ita ut ab hoc Decreto nullus censetur exemptus.

2. *Quibus imminet animarum cura.*] Non intendit hoc Decretum privilegii derogare, nisi in his tantum, quæ ad curam animarum, & actualem sacramentorum administrationem pertinent atque concernunt.

3. *Iurisdictioni, visitationi.*] Episcopus habet ius visitandi Parochiam sitam in sua Diocesi, in iis quæ spectant ad curam animarum, licet dicta parochia sit sub cura Canonicorum Regularium, Vicarium que ex ipsis Canonicis Regularibus, ab eorum Superioribus nominatum, & prævio examine per Episcopum iurisdictionem, vel eius Vicarium faciendo idoneum, & approbatum, ad nutum tamen huius Superioris amovibilem, deputare debet, non ob-

Nn Stan-

stantibus quibuscunq; Equites Hierosolymitani, quatenus officia curata non obtinent, ab Ordinarijs visitari non possunt.

4 *Ad nutum amovibiles deputent.*] Non in omnibus monasteriis tam illis scilicet quibus à primæva eorum institutione cura animarum imminet, quam iis, quibus postea annexa fuit, possunt ab Ordinarijs perpetui Vicarij deputari, sed tantum à Superioribus eorum prævio tamen examine ipsorum Ordinariorum, iuxta præscripta huius Decreti.

5 *Deputentur.*] Petentibus Iesuitis, an Parochia Toletana in monasterium erecta, & unita eorum Collegio, gubernari possit à deputato ab ipsis, modò sit approbatus ab Ordinario, censentur possit sicut etiam monachi possunt, si ad id approbentur.

6 *Ac prævio examine.*] Hoc Decretum habet etiam locum in Capitulis Ecclesiarum, in quibus exercetur cura animarum, licet in possessione prædicta deputandi Capellanos amovibiles, ac ipsos ipsos curam animarum vellent exercere, absq; examine per Ordinarium, aut eius Vicarium faciendò, sed electio spectat ad Rectorem suæ Abbatiæ, approbatio ad Episcopum, de cuius concessione Vicarius amovibilis est deputandus.

7 *Abbatem, Generales, aut Capita Ordinum.*] In monasterio in quo Generalis ab cuius religionis regularium sedem ordinariam præsentem habet, licet personæ sæculares sint in eodem monasterio, curam animarum exercentes, quantum ad curam ipsam, & administrationem sacramentorum spectat, nullam visitationis sui rationem habent Episcopi Ordinarij Diocesis illius in qua monasterium est fundatum.

8 *Atque alijs monasterijs seu domibus.*] Habet locum hoc Decretum etiam in Ecclesijs sæcularibus illius oppidi seu loci, in quo Abbates, & alij Regulares Superiores eandem iurisdictionem habent.

Parochiales unitas monasterijs quæ habent iurisdictionem, Ordinarij visitare possunt & personas, tantum quoad ea quæ ad curam animarum pertinent. In his quoq; Parochialibus possunt visitari Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amovibiles, si modo approbati sint ab Ordinarijs:

REMISSIONES.

Vide Fratr. Emmanuel. quæst. Regulari tom. 1. quæst. 1. cap. 4.

CAPIT.

CAPVT XII.

Conferuntur Regulares secularibus in obseruatione censurarum Episcopaliū & dierum festorum qui seruantur per diocesim.

Censura, & interdicta, nedum Sede Apostolica ^{a c. de lit. 13. dist.} cōmendata, sed etiam ab Ordinarijs promulgata; mandante Episcopo, s̄ à Regularibus in eorum Ecclesijs publicentur, atque seruentur. 3 Dies etiam festi, quos in diocesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, 4 seruentur.

DECLARATIONES.

1 *Censura, & interdicta.*] Interdicta non solum generalia, sed etiam Capitularia & vniuersi hominis, Regulares publicare & seruare debent.

2 *Mandante Episcopo.*] Sub hoc Decreto non comprehenduntur, qui in illius Diocesis sunt.

3 *Dies etiam festi.*] Dies festi, quos clerus, & populus, ex more & instituto alicuius Ecclesiæ obseruant: Regulares etiam eorundem ritus dies festos obseruent, licet ex obseruatione dictorum dierum futurorum ritus prædictorum in suis officijs obseruandis intactus remanere possit.

4 *Seruentur.*] Eorum Regularium ritu permanente illis diebus, quoad lectiones, Epistolas, Euangelia, & similia. In sacris verò scripturis & concionibus, seruari debent ab ipsis illa Euangelia & Epistolæ quibus Clerus secularis vitur ex more & instituto illius Ecclesiæ.

REMISSIONES.

¶ Vide Pat. Henric. in Sum. p. 2. lib. 13. cap. 42. §. 3. in fine. Frat. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol. mibi 29. Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. cap. 7. dub. 2. optime agit colendis. Præceptor mens D. Antonius Homem. ad c. Cūm & plantate, §. Quod Complutij, p. 2. de Priuile. vbi in hæc verba: Maior dubitandi ratio est, an per Conc. Sess. 25. de Regul. c. 12. & cap. 22. reuocata sint priuilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti, &mittendos laicos ad Diuina eodem tempore? Partem affirmatiuam constanter tuetur Nau. in Man. c. 27. numer. 190. & latius ex Profello Conf. 7. de Priu. in nouis, cuius sententiam verissimam esse tenet Nic. Garth. de Ben. p. 3. c. 2. à numer. 278. & consules

N n 2 ab Epi-

rid
oat.

ab Episcopo Abulensi respondisse Illustrissimos Cardinales, tunc idem Garfi. p. 5. cap. 8. numer. 87. vers. ad 8. ubi proposita quaestio praedicta in haec verba responderunt: Privilegia si ante Concilium concessa fuerunt, utique reuocata existunt. Contrariam sententiam negatiuam, quod Trident. Decreto specialiter Regularium patet, ut pro suis festis, vel alijs certis diebus non seruent interdictionem, si sint reuocata, tuentur P. Henric. lib. 13. cap. 48. §. 1. S. 37. de Crim. lib. 5. cap. 13. numer. 24. & 25. Frat. Emman. in Bullam Cruciat. num. 15. & in addit. numer. 13. & 35. & quaest. Regul. tom. 2. quaest. artic. 1. Frat. Ioan. de la Cruz, d. cap. 7. dub. 2. concl. 2. Hanc legimus D. Praeceptor.

¶ *A Regularibus.*] Vide Frat. Emman. quaest. Reg. tom. 2. quaest. 2. in fine.

CAPVT XIII.

Controuersias de praecedentia euestigio componat. Exempti omnes ad supplicationes publicas accedere compellantur, exceptis quibusdam.

1^a **C**ontrouersias omnes de praecedentia, quae per se cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, 2 tam saeculares, quam regulares, cum 3 in processibus publicis, tum in ijs, quae fiunt in tumultandis detursum corporibus, & in deferenda umbella, & alijs similibus, 4 Episcopus, 4 amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, 5 componat. 6 Exempti autem omnes, 6 etiam clerici saeculares, quam regulares, quicumque iam monachi, 7 ad publicas processiones vocati, 8 compellantur, ijs tantum exceptis, qui in strictiori disciplina perpetuo viuunt.

DECLARATIONES.

- 1 *Controuersias omnes*] Controuersias omnes pendentes ab Episcopo hodie potest, finitas autem inuouate non potest, et Bulla Pij V. in fauorem Regularium edita.
- 2 *Tam regulares, quam saeculares*] Nullae immunitates Regularium Hierosolymitanæ concessae obstant, quo minus eius sacerdotes seruientes Ecclesijs, vocari debeant ad processiones, ac nisi accesserit etiam compelli.

Concilium
cum declaracione

Vbi ex consuetudine contra cap. *Statuimus, de maiori. Et obed.* Canonici Diaconi antiquiores præferuntur Presbyteris iunioribus, nihil potest Ordinarius auctoritate huius decreti immutare. Et Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos sæculares, quàm regulares, & monachos ad publicas processiones vocatos venire debere, locum non haber in ijs qui perpetuò in strictiori clausura viuunt, ex quibus sunt Canonici Regulares sanctæ Crucis Conimbricensium, Carthusiensium, & Camaldulensium.

In processibus publicis. Ad Episcopum pertinet cum consensu Capituli constatuere atque edicere, quò & quà processiones dirigi, quales ad Ecclesias nominatim perducì debeant. Et Regulares qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras & pœnas arbitarias, & alia iuris remedia.

Ordinarius potest præcipere Regularibus in sua diœcesi communitatibus, vt eant ad processiones publicas, vt puta in festo Corporis Christi, in litanijs & iubilæis publicis faciendis in plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo processiones sint eius generis, quòd Bulla S. D. N. mendicantibus concessa comprehendantur, & dummodo Regulares non sint ex illis conuentibus *Collegia* nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur; Hæc Bulla incipit, *Est mendicantium*, Pij V. publicata 27. Kal. Iunij 1567. Excipit autem dicta Bulla illos conuentus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, nec in choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studios & lectioibus vacent.

Amota omni appellatione. Intellige ad effectum suspensiuum, sed cum conuenit, a sententia Episcopi bene appellari poterit ad effectum deuolutiuum.

Componat. Id est, Breui manu, summarie, ac de plano, sine strepera, & figura iudicij expediat vniuersa.

Tam Clerici. Non comprehenduntur, qui sunt nullius Diœcesis, neque laicorum confraternitates, quos tamen Episcopus potest vocare, non autem compellere.

Non comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium aut beneficium Ecclesiasticum in ciuitate aut diœcesi obtinentes. Et si monachi fere ultra medium milliare à ciuitate absint, non erunt compellendi ad processiones quascunque publicas pro bono publico vel honore.

Ad publicas processiones vocati. Vocentur ad quascunque processiones publicas, & consuetas vel indictas pro bono publico, vel honore, non tamen compellendi sunt ipsi Regulares exempti (de quibus loquimur) accedere ad Ecclesias extra propria Monasteria pro celebratione orationis quadraginta horarum, sed Congregatio proinde illos, cum toti populo dicta oratio indicitur, in proprijs Ecclesijs huiusmodi orationi insistere posse.

rid.
pai.
Colum

8 *Accedere compellantur.*] Etiam si sint sacerdotes Hierosolimitani.

Sacerdotes inseruientes Ecclesijs Religionis equitum Hierosolimitanorum compelli possunt ab Ordinario, vt ad processiones publicas accedant. *Suprà hoc c. §. Tam Regulares.*

R E M I S S I O N E S.

* *Vide Menoch. Conf. 126. à num. 2. cum seqq. & per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa præcedentiam fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in processibus, vt patet eius Constit. Romæ publicata die decimo septimo Iunii anno 1565. incip. Exposcit pastoralis officij, quam refert Stephan. Quaresim. Summa Bullarij, verbo Præcedenti., pag. 396.*

β *Episcopus amota omni appellatione.*] *Vide Frat. Emman. q. 3. tom. 3. q. 37. art. 3.*

γ *Componat.*] Quod in præcedentijs, & processibus decernendi consuetudo loci, asserunt Medices Marchiz decif. 20. Seruati decif. 335. & decif. 663. Aloys. Ricci. in Collect. decif. p. 4. Collect. 1069.

δ *Exempti autem omnes, &c.*] *Vide Zerol. in praxi Episcoporum verbo Processiones, §. 2. Fr. Emman. tom. 3. quæst. 36. art. 1. Aloys. Curiz Archiep. Neap. decif. 90. latè Stephan. Gratian. decif. 339. p. 2.*

ε *Tam Clerici saculares, quàm Regulares.*] *Sacra Cardin. Congreg. censuit, Clericos omnes diocesanos, quantumuis exemptos, beneficia etiam simplicia in diocesi obtineant, tueri, & compelli se ab Episcopo, vt accedant ad processiones, refert Aloys. Curiz Collect. decif. p. 4. Collect. 882. in principio. An procedatur in Curia nondum beneficiatis, sed tantum obtinentibus officium in Ecclesia. Affirmat Balb. decif. 339. p. 2.*

ζ *Compellantur.*] An possint compelli Monachi ab Episcopo ad censuram distringi, vt vadant ad publicas processiones. *Plures per sacram. Cardinal. Congregat. fuisse decifum non posse compelli, refert Quarant. d. verbo Præcedentiæ, in fine, & resoluit. Ita, de Matrimon. lib. 7. disputat. 33. num. 23. Frat. Emman. in Sum. 1. cap. 74. num. 4. Sed in Curia Episcopali Papiæ decifum in censuræ censuris compelli, testatur Macerat. decif. 35. dub. 2. Illiusmodi pecuniarijs, asserit Stephan. Gratian. decif. 232. num. 15. Et non pariter compelli possint confraternitates laicorum, dicitur in Papiæ Macerat. eiusdem Curiz, decif. 66. & vide Sayr. decif. 10. Officio Ordin. vbi resoluit, quod huiusmodi confraternitates quoad temporalia non subsunt Episcopo, secus verò quoad spiritualia.*

Concil. Trid.
cū declaratio
in materia
de processibus

Qui in strictiori clausura. Vide Stephan. Gratian. decif. 235. Et quod non procedat etiam in Regularibus, qui absunt à ciuitate vltra dimidium milliars, affirmat Aloyf. Ricci. Curia Archiep. Neap. decif. 131.

CAPVT XIV.

De supplicio Religiosi publicè delinquentis.

1. Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & 2 extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit; Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, 3 seuerè puniatur, ac de punitione Episcopum certiozem faciat: a sin minus, à suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit. a cap. fin. S. N. vero, de sin. mo.

DECLARATIONES.

1. Regularis, non subditus Episcopo.] Declaratio huius Decreti extenditur ad Cruciatam, & Inquisitores, vt non possint extrahere regulares absque Superiorum consensu.

2. Et extra ea ita notoriè deliquerit.] Quando extra claustra regularis delinquit notoriè, dubitatum fuit, an detinendus sit in carceribus Episcopi, donec processus in curia Episcopali conficiatur, eoque compilato instante Superiore remittendus sit vnà cum processu puniendus; an potius non expectata compilatione processus, statim remittendus sit ad Superiorem vnà cum his probationibus, quæ habentur? Congregatio respondit, statim remittendum esse, etiam posito quod Superior nullam instantiam faceret.

Regulares degentes de licentia suorum Superiorum in domo ad erectioem Monasterij destinata, comprehenduntur sub dispositione Concil. Trident. hic & cap. 3. Sess. 6. adeo vt ab Episcopo, si deliquerant, puniri & corrigi possint, si in ea domo vigeat regularis obseruantia.

3. Seuerè puniatur.] In posterum nemo Regularium eijciatur è Monasterio, etiam si sit in corrigibilis, sed peccantes à Superioribus ignominia carceris castigentur, & acius etiam (si opus fuerit) pro modo delictorum puniantur.

Latimetur per cursorem, vt nullus officialis Camerae, Poenitentiarie, Contradictarum, Cancellariae, aut cuiusuis tribunalis (sub

N n 4 pœna

Trid.
conci.
1563

pena privationis officiorum) audeat ponere manus in supplicacione regularium virorum, & mulierum, etiam cum literis iustificationis, nisi sit à protectore subscripta.

An regulares possint civiliter coram Episcopo, à creditore suis conveniri? Et fuit responsum, quod possint conveniri si non habent regulari observantia, & cognovimus. At si sint sub regulari observantia, non possunt conveniri coram Episcopo, quia habent propterea Superiorem, & nihil habent cum ijs communiæ Episcopi, quæ exemptionem, itaque coram Conservatoribus in casibus prædictis supra. Sess. 14. cap. 5. possunt conveniri, & ita censuit congregatio 19. Julij 1573.

REMISSIONES.

Vide Navar. Comment. 2. de Regul. num. 63. Fr. Emmaus. Regul. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4.

Et delinquens ab Episcopo puniri possit. Quidam non per censuras docet P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 33. num. 23.

CAPUT XV.

Professio tamen validè emittitur anno decimo sexto statim expleto.

q. e. G. adu. 17. q. ad Apostolicam, de Regul. & c. non solum, eo. tit. in 6. b. c. ad nostram, c. cum virum, & c. postulasti, eod. tit. & c. 1. eod. tit. in 6.

10 & c. **I**n quacunque Religione, a tam virorum, quam mulierum 2 professio non fiat & ante 3 decimum annum expletum; nec qui minore tempore, quam & c. 4 per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. b. 5. Professio autem, antea facta, sit nulla; nullamque indicat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis observationem; 6 aut ad alios quoscumque effectus.

DECLARATIONES.

1 In quacunque religione.] Hoc Decreto, & 19. infra, & Quæque regularis, non comprehenduntur omnes regulares militantes, etiam Rota decidit in vna Triasorensis pensionis, coram Reuerendo Seraphino 11. Decembris 1570 etenim non veniunt in obsequio.
2 Professio non fiat ante 16. annum.] An professus tacite iam debeat

Concil. Triad. cum declarat.

fit verè professus sicut qui expressè post annum professus, & tacita professio sit per hoc c. sublara? Congregatio censuit esse verè professum, si modo cetera adsint, quæ ius requirit ad inducendam tacitam professionem, & respondit hanc non esse exclusam per dictum Decretum, seruato tamen ibi tempore præfixo.

Moniales quæ eius Ordinis sunt, qui requirit professionem, si tacitam professionem emisierint, etsi palam & expressè id faciendum non fuit, cogendæ non sunt vt expressè profiteantur. Etenim singula Monasteria liberum habent tacitè vel expressè profitendi.

3. *Decimum sextum annum completum.* Non releuat, quod moniales seu regulares fuissent deceptæ circa ætatem admittæ ad professionem.

Corrigitur hic caput primum de Regularib. in 6. vt in minore 14. an. &c.

4. *Per annum.* Continuum sc. in probatione intra claustra, non eadem interpolatum. nec Priuilegium aliquod suffragatur, cum censetur sublatum, *infr. c. 22.*

An verò qui vult ingredi religionem, & in ea perseuerare, si ingressus intra annum probationis recedens reuertetur ad seculum, ut libera voto ex mente huius Decreti Concilij, cum non possit reuocari anno probationis, sicut de iure communi? Congregatio declarat, hoc Decret. Concil. nihil disposuisse de voto, cum professio non sit valida ante expletum probationis annum.

Quis autem Canones permittunt, vt quis post ratum matrimonium religionem ingredi possit, dubitabatur quid fieret, si vnã religionem ingressus, de illa transeat ad aliam, aut plures, & ita tempus professionis differatur? an sc. talis compelli possit ad tempus hoc breuiandum, maxime cum iste transitus ex vna ad aliam religionem, fieri videatur in fraudem eius qui in sæculo remansit? Congregatio anno 1588. respondit, non posse compelli.

Hoc anno probationis durante si nouitia (curandæ valetudinæ causa) de licentia superiorum à Monasterio exierit, & postea reuertatur, eodem tempore professionem emittet, perinde ac si nunquam egressa fuisset.

5. *Professio ante facta sit nulla.* Professio facta à Moniali ante 16. annum expletum debet ab Ordinario nulla declarari.

Sed quid si ex instituto alicuius regulæ professio non fiat ante 18. annum completum, (vt sunt de S. Francisco de Paula) an sit eorum professio nulla, si iam emisierint post tempus Concilij, sed ante tempus in eorum Regula statutum? Siquidem ex verbis Regulæ non annullatur talis actus professionis, sed tantum imponitur pœna cum suscipiendi, & eget confirmatione superioris? Censuit Congregatio professionem tenere, *argumento c. Ad Apostolicam, de Regul.*

6. *Aut ad alios quoscunque effectus.* Si mulier 12. annis maior ingreditur Monasterium, & intra duos menses habitum susceperit, expletum

pleto 16. anno & lapso anno probationis, professionem emittat. Extra hoc Decretum, interea verò expectet donec annus probationis labatur, & professio sic emittatur.

Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus, neque ad Religionem in genere, neque in specie, nec auctoritate foro conscientie illi indicta est obligatio.

Congregatio alias respondit, tacitam professionem in dicta per annum, & diem computandum à die post decimum lectum annum completum eius qui Monasterium ingressus est.

Item Congregatio censuit, tacitam professionem in his Decretis & 16. non esse exclusam, seruato tamen tempore ibi præfixo, & concurrentibus alijs ad tacitam professionem requisitis. *Supra hoc cap. in initio.*

In religione Sancti Basilij approbata in sui initio fiebat expressa professio trium votorum, sed tempore, quo (de cuius initio non habet memoria) regulari obseruantia collabente, eius Monasteria commendata fuerunt, desijt emitti consueta professio, quia nec eas quæ aliquod religionis. Dubitatur itaq; an illi, qui huiusmodi religionis habitum de manibus Commendatarij, vel Prioris, vel expressæ professione suscepta per aliquot annos gestarunt, tacite professi iudicentur quoad regulam Sancti Basilij? Congregatio censuit tacite professos.

Congregatio coram Cardinali Alciato diffiniuit, caput hoc de Militariibus religionibus non loqui, quia in odiosis non veniunt Hierosolymitani, *Sylu. vers. relig. n. 4. Suprà hoc c. §. In quacumque.*

Licet Hierosolymitani milites dicantur regulares, sed; iuxta alia *rub. de regul.* tamen non comprehenduntur sub hoc cap. unde in his non requiritur ætas præscripta per Concilium.

Post professionem quilibet regularis etiam extra claustra degenere si monatur cum habitu, iure omnia bona sua mobilia & immobilia acquirat Ordini, in quo professus est, & visa quadam Bulla Pij V. Pape post Rota decreuerat in fauorem militiarum, quod ipsa per Concilij verba non comprehenderentur. At nouissimè mense Iulij 1562. censuit Congregatio, milites Hierosolymitanos è nouo ipsarum claustrato inhærente hoc Decreto comprehendendi.

REMISSIONES.

Vide Frat. Emman. quæst. Regul. tom. 2. qu. 2. art. 7. & tom. 2. qu. 13. artic. 4. & qu. 15. art. 1. 2. 7. & 8. P. Azor. in st. moral. p. 1. lib. 2. cap. 4. Pat. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 1. §. in numer. cum sequentibus. Petri Ledesmi. in Summ. p. 2. tract. *De Religiosis de vita Relig. cap. 7.*

§ An per Concil. in præsentia sublata sint tacite professiones? *in fine.*

mant aliquas tantum, non omnes esse abrogatas, Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 1. P. Azor. d. c. 4. qu. 6.

7 An Milites in emittenda professione comprehendantur sub hoc Decreto? Affirmant Nauar. conf. 5. sub tit. de his quæ vi. Frat. Emman. in Sum. tom. 2. c. 8. num. 2. concl. 1. Stephan. Grat. discip. forens. c. 365. num. 27. Negant Rot. nouiss. p. 1. decis. 191. Fr. Ludou. Beja Respons. casuum consci. p. 4. casu 28. per totum, latè Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 8. à nu. 61. P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 44. n. 8. Flamin. de Resign. li. 6. qu. 2. n. 117. cum seqq. vbi nu. 120. dicit Milites Hierosolymitanos comprehendi sub hoc Decreto, ex nouo ipsorum statuto, huic Decreto adhærenti.

8 *Ante decimum sextum annum expletum.* Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales §. 2. pag. 233. P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 2. col. 1167. & lib. 13. cap. 9. col. 1316. P. Sanch. de Matrim. li. 2. disp. 24. n. 2. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 3. & 4. Pet. Ledesin. in Sum. p. 2. tract. *del estado de los Religiosos en comun.* cap. 7. Neq; hoc casu malitiam supplere ætatem asserit Aloyf. Ricci. Cõrte Archiepisc. Neapol. decis. 122.

9 *Quam per annum.* An continuum debeat esse? Affirmant Nauar. conf. 52. sub tit. de Regularibus, num. 2. Pat. Henr. qu. in Summa lib. 13. cap. 40. §. 2. in medio, Flamin. de Resignat. lib. 3. quæstion. 13. numer. 11.

10 Quod potest compleri extra monasterium cum licentia, resoluit Nauar. d. conf. 52. nu. 4. & conf. 41. n. 3. de Regularib. & conf. 10. de Clericis non resid. nu. 3. Flamin. d. q. 13. num. 12. Fr. Emman. tom. 3. quæst. 17. art. 8. Fr. Beja Respons. casuum consci. p. 4. casu fin. in vltimis verbis.

11 Quod annus probationis possit impleri ab eo, qui nondum expleuit annum decimum sextum, & vi talis probationis possit probatus admitti ad professionem expleto 16. anno, tenent Nauar. conf. 30. de Regul. n. 1. P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 12. ca. 4. q. 9. P. Vaier. Reginald. d. li. 18. nu. 385. prope finem.

12 An nouitius, etiam de consensu Prælati, & conuentus, possit renouari anno integro probationis? Negant Nauar. conf. 33. sub tit. de Regularib. Beja d. casu fin. vers. Tertio, vbi à princip. probat professionem nouitij ante annum probationis factam in mortis articulo esse validam: tamen nouitium, si conualuerit, & ex ea infirmitate non decesserit, complere postea integrum probationis annum, & professionem de nouo emittere, vide Fr. Emman. tom. 3. q. 15. art. 6. Pet. de Ledesin. d. c. 7. concl. 2. diffic. 1.

13 *Professo autem antea facta sit nulla.* Vide Bejam d. p. 4. casu 7. Fr. Emman. tom. 3. qu. 17. art. 5. & vide ad quid P. Sanch. de Matrimon. lib. 2. disp. 24. num. 6. & lib. 7. disput. 37. num. 45. cum seq. Et quod allegans se non esse professum, probare debeat, decidit Rot. diuers. decis. 216. par. 2. Nec in dubio professionem præsumi affirmat Pute. dec.

rid.
221.
b. d. u.

dec. 108. lib. 1. Professio verò an possit per testes probari? Vide pp. Vincent. de Franch. decif. 483.

CAPVT XVI.

Renunciatio aut obligatio quecumque, fiat intra duos menses proximos ante professionem, alioquin est nulla. Nouitij inuenti habiles sine mora admittantur ad profitendum, aut è monasterio expellantur. Nihil in nouatur in pio instituto clericorum Societatis Iesu. Ne illaqueantur nouitij aut nouitia &c.

1 & 2 **N**ulla quoque d. renunciatio, 2 aut obligatio, facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscumque causæ piæ, valeat, 3 nisi 4 cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij fiat 4 intra duos menses proximos ante professionem; ac 5 non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter verò facta, etiam si cum huius fauoris expressa renuntiatione, etiam interea, 6 sit irrita, & 7 nullius effectus. a. Finito tempore nouitiorum, 7 Superiores, nouitios, 8 quos habiles inuenerint, 9 ad profitendum admittant; aut è monasterio eos eijciant. Per hæc tenent sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, 10 quin Religio Clericorum Societatis Iesu, iustum eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inserruire possint. 11 neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, nouitij nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quoqueque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatores eius monasterio 10 aliquid ex bonis eiusdem tribuantur. 11 ne hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius precipit sancta Synodus 12 sub anathematis pena dantibus, recipientibus, ne hoc villo modo fiat; & 13 ut absentibus ante professionem, 14 omnia restituantur, quæ sua erant. Quod ut rectè fiat, Episcopus, etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

d. e. eum causam, in fi. de elec.

Concil. Trid. cum declarat. & remiss.

1. N. quæ cap. i. c. uin. cepti cellit. Q. p. he. sen. el. blico. profes. Im. etiam. doren. ten. e. Q. te. ing. cilium. inran. hucit. ius. car. tionis. 3. Ni. quita. 4. In. ta. doc. Hæc. v. mis. pro. centia. pore. q. eo. quo. 5. No. compl. cum. h. menses. 6. Et. te. prof. sionem. 7. Sup. les. non. re. xum.

DECLA.

DECLARATIONES.

1 *Nulla quoque renunciatio.*] Hoc cap. non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in monasterijs, neque procedit hoc cap. in testamento aut ultima voluntate, vel eleemosinis.

2 *Aut obligatio, ansea facta.*] Vox *ansea* respicit tempus quod secutum est ipsum ingressum. Ideoque valida est donatio facta ante susceptionem habitæ, non autem illa quæ à tempore susceptionis præcessit duos menses qui sunt ante professionem.

Quoad decretum Concilij respondit Congregatio, se non comprehendisse quoddam depositum illarum pecuniarum, quæ dotis seu eleemosynæ nomine Monasterio dantur siue deponuntur in publico Banco, siue penes alium, qui eas Monasterio dare debeat post professionem emissam.

Improbatur pariter cautio Bancaria in euentum restitutionis, ac etiam intentionem mutui colorati, quod parentes nouitiarum in dotem destinatam, sub nomine mutui singuli Monasterio numerant, etenim omnibus istis modis lex Concilij circumuenitur.

Quod si renunciatio ante susceptum habitum facta fuerit, vel ante ingressum Religionis (quamuis renuntians foret acceptatus) Concilium non habet locum, loquitur enim de sumentibus habitum, vel intrantibus religionem. Sed si donatio vel Renuntiatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ: tunc tanquam facta in fraudem huius canonis, videtur subesse huic dispositioni ex sententia congregationis.

3 *Nisi cum licentia Episcopi.*] Hac licentia omissa, & professione sequuta, nulla est renunciatio.

4 *Intra duos menses proximos.*] Renunciatio à Nouitiis facienda intra duos menses ultimos, antequam professio emittatur, fieri debet. Hæc verba verificantur, etiamsi ultra plures menses anni probationis professio fuerit prorogata. Neque enim Renuntiatio facta cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij, intra duos menses proximos, tempore quo professio emitti legitime potuisset, censetur inualida; ex eo quod actualis professio per aliquot menses dilata fuit.

5 *Non alius intelligatur.*] Si renuntians tempore Renuntiationis completeret 16. annum, Renuntiatio esset valida, dummodo facta sit cum licentia Episcopi, seu Vicarij, iuxta hoc Decretum intra duos menses proximos ante professionem.

6 *Et nullius effectus.*] Idem dicendum est, si Renuntians esset tacite professus, licet renuntiasset duobus mensibus, ut hic, ante professionem expressam.

7 *Superiores, Nouitios, &c.*] Hæc verba respiciunt tantum ad habiles, non autem ad inhabiles. Et ita ex licentia S. D. N. explicante hunc textum Illustrissimo Cardinali Caracellanensi, censuit Congregatio sub

sub die 19. Iulij 1570. quod dictum tempus nouitatus est arbitrium.

8 *Quos habiles inuenerint.* Si inhabilitas ex infirmitate prouenire poterit prorogari tempus, donec duxerit probabilis spes recuperanda sanitatis.

9 *Ad profectendam admittant.* Fuit dubitatum, an Monialis, qui miserat professionem, & deinde probabiliter dubitans se non esse baptizatam de nouo ad cautelam baptizata fuit, debeat de nouo mittere professionem, & dato quod sic, an debeat expectare periculum? Fuit resolutum sub die 10. Decemb. 1588. professionem inuenire, verum debere eam ad maiorem cautelam iterum emittere professionem, expectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in c. r. & 2. de p. byt. non baptizato.

10 *Neque aliquid ex bonis eiusdem tribuatur.* Ne quidem eorum quo aliquid tribueretur non ex puellae bonis proprijs, sed ex illorum bonis, qui sunt parentes, vel consanguinei.

11 *Ne hac occasione discedere nequeat.* Quod si discesserit in tempore probationis, & dos soluta esset, erit restituenda haec dos cum fructibus, si quos Monasterium percepisset, deducto tantum fructu, & vestitu, non tamen pacto, quo talia diceret antequam habitum in Monasterio suscipere: *etiamsi pactum esset irritum, & p. immemorabilis consuetudo restituenda.* Debetur dos promissa Monasterio pro moniali defunctae professa, non obstantibus alimentis persolutis eidem Moniali, dum ipsa viueret, & pacto, quod semper solent eis persolueda dicta alimenta, donec solueretur dos.

12 *Sub anathematis poena dantisibus.* Non incurritur ipso facto, si absolutio non est reseruata Papae.

Puellae quae sunt in Monasterijs, finito tempore Nouitatus, non ad professionem admittenda, si habiles inueniantur, si vero non inueniantur e monasterio.

Professus in vna Religione ad aliam translatus, etiam ad latetem, auctoritate tamen Apostolica, non potest renuntiare anno probationis, vt in hoc Decreto: nec illa renuntiatione per se suspensa facta, ad ipsam professionem intra annum potest recipi, sed tunc debet profiteri, iuxta formam hic traditam.

13 *Et vt abeuntibus an se professionem omnia restituantur.* Etiam cum fructibus, si qui sint, deductis tamen alimentis a Monasterio perceptis, *Sup. hoc c. §. ne hac occasione.*

Si Nouitius sit sui iuris, & non habeat parentes, non potest ingressu Religionis praeter victum aliquid donare Religioni, animum Dei, vt Congregatio respondit, ex verbis expressis huius Decreti. Ad dubium aut, an idem possit in ipso ingressu donare septimum, & omnia bona sua Religioni, vt fiebat olim, dum modo in istis casibus non sit posita poena excommunicationis, respondit similiter Congregatio, omnes huiusmodi donationes, quae fiunt ab iis, qui recipiunt

Concil. Trid.
cum declar.
monialis

beneficij fiant, ingrediuntur, animo profitendi legitimo tempore, comprehendendi hoc Decreto.

REMISSIONES.

Vide Fr. Emman. qu. Regul. tom. 3. qu. 47. art. 8. P. Azor. inst. Moral. p. 1. li. 12. cap. 2. col. 1169. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 139. vers. Antequam, P. Lessi. eod. tract. l. 2. c. 41. dub. 4. n. 40. P. Valeri Reginald. in praxi fori poeniten. lib. 18. n. 397. Aloyf Ricci. in collect. dec. p. 2. col. 454. Ceuall. Communium contra Communes q. 806. nu. 13. cum seqq. latissime Aluar. Valasc. de Partitione c. 16. n. 12. cum seq. Lustr. Bened. ct. Aegid. in Repet. l. vii. Cod. de Sacrosanct. Eccles. p. 4. §. 1. per totum.

Hoc Decretum non procedere in Testamentis, donatione causa mortis, & codicillis, resoluunt Nauar. Comment. 2. de Regular. n. 36. Gasp. Thesaur. decis. 56. Henriqu. decis. 21. P. Azor. d. p. 1. lib. 12. c. 2. c. 14. Fr. Emman. tom. 3. q. 16. art. 1. Aloyf Ricci. in collect. dec. col. 454. P. Lessi. de Iustit. li. 2. c. 41. n. 40. Valasc. d. c. 16. à nu. 13. Lustr. Aegid. d. §. 2. n. 27. cum seqq. & num. fin.

Renunciatio.] Procedere in renunciacione beneficij, etiam ante ingressum, intuitu religionis facta, nisi pauld ante professionem, quando scilicet, ad illam est receptus à fratribus, & omnia sunt parata ita vt moraliter loquendo professio indubitanter sequi debeat, resoluunt Fr. Emman. tom. 1. q. 32. art. 2. Flamin. de Regn. li. 3. q. 13. n. 3. cum seqq. P. Azor. inst. Moral. p. 2. li. 7. c. 20. q. 6.

Antea facta.] Vtrum renunciatio, seu donatio bonorum facta ab exiliante adhuc in saeculo, praetextu, & intuitu ingressus Religionis, sit sine dispositione huius cap. valida sit? Negat P. Lessi. d. lib. 2. ca. 41. n. 40. vers. Secundò. Affirmant hoc Decretum non habere locum in renunciacione facta ante susceptionem habitus, Quarant in summa Bellarij, verbo Monasteria, & conuentus, pag. 330. vers. Dubium illud. Stephan. Gratian. decis. 37. n. 2. Aluar. Valasc. d. ca. 16. nu. 12. cum seq. Bened. Aegid. in Repet. d. l. 1. p. 4. §. 2. n. 22. ad finem.

Vtrum Testamentum ante ingressum Religionis factum sequuta professione rumpatur? Et an ante professionem possit expresse reuocari? Vide Gl. §. Testamentum q. 34. num. 2. Fachin. lib. 6. Contro. vers. c. 4. & 15. Carol. Tapi. ad Auth. Ingressi, verbo ideoque nec de l. 1. n. 64. Cod. de Sacros. Eccl. Mench. de Success. creat. l. 2. §. 20. n. 39. & de Success. progl. l. 1. §. 1. n. 52. Guttier. in c. Quamuis pactum, verbo, Dum nuptui iradebatur, num. 4. & Canon. lib. 2. ca. 1. Molin. lib. 2. de Primogen. c. 9. à n. 38. Marienl. l. 1. gloss. 3. n. 4. tit. 4. n. 5. noue Recopil. Corn. l. ad Gom. l. 3. Taurinu. 13. Spin. de Testam. in Gloss. lib. p. 6. nu. 3. P. Molin. de Iustit. tract. 2. disp. 139. & disp. 604. num. 3. Ceuall. Commun. contra Communes q. 61. & q. 221. P. Azor. Instituta Moral.

Trid-
121-
1000

Moral. p. 1. li. 12. c. 8. Castill. Quotid. lib. 1. de Vsfuuctu cap. 6. 2. de lib. 3. c. 12. nu. 30. plures ex antiquioribus referunt Cened. ad Decretum collect. 50. n. 3. & ex nostris Lusitanis Gam. decif. 316. nu. 5. & 6. de lib. cil. 375. n. 5. Cost. in ca. Si pater, verbo testatorem, num. 8. & de Nona Petreia in l. Si curatorem, verbo Sine curatore, nu. 19. & de Nova quæst. 6. num. 5. cum seqq. & de potestate ebg. cap. 3. num. 27. Valde de Parationib. cap. 16. num. 14. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 4. quæst. artic. 3.

§ *Cum licentia.*] Quòd debeat interuenire ante actum, relinquitur actu, affirmanti iuxta Bart. doctrinam in l. si quis mihi bona, ff. de acqu. hare. Tiraq. de iure mar. gloss. 6. num. 3. cum seqq. Cusan. in consuetud. Burgund. Rub. 4. §. 2. gloss. *Satis licentia*, fol. 16. §. 7. gloss. *Siren*, fol. 169. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. quæst. 1. num. 78.

¶ *Episcopi.*] Non sufficere superioris, tenet Fr. Emman. tom. 2. quæst. 47. art. 14.

¶ *Sit irrita, & nullius effectus.*] Vide Nau. conf. 7. & 8. de debeat. P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 12. c. 18. vers. 52.

¶ *Finito tempore.*] An professio possit differri? Vide Nau. conf. de Regularib. & vide quid conf. 30. Fr. Emman. tom. 3. quæst. 15. art. 10. & qu. 17. art. 6.

¶ *Quin religio Clericorum Societatis Iesu.*] Vide Ioseph. Ludov. Ruf. decif. 77. Et quod sint veri Religiosi, tuentur P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 13. c. 7. col. 1302. Fr. Emman. tom. 1. quæst. 6. artic. 1. & vide quæst. tom. 2. quæst. 47. art. 16. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 2. col. 1. vers. Ex dictis.

¶ *Sad neq. ante professionem.*] Vide Fr. Emman. tom. 2. quæst. 17. art. 1. & qu. 48. art. 5. Valasc. de Partit. c. 16. nu. 32. Stephan. Grat. de excep. renf. c. 363. n. 18. & 19.

¶ *Omnia restituantur.*] Vide Zerol. in praxi Epil. p. 1. verbo *Mona* les §. 3. & p. 2. eodem verbo, vers. ii. pag. 73.

¶ *Census Ecclesiasticus, &c.*] Quid si hoc non fuisse ex professo? Vide P. Sanch. de Matrim. li. 7. disp. 33. n. 23.

CAPVT XVII.

Virgines volentes habitum religionis assumere, sint maiores decem annis, & examinentur ab Ordinario, sicut & ante professionem professionis. Proinde Præfata monasterio certum faciat Episcopum ante mensem finis nouitatus.

¶ **L**ibertati professionis virginum Deo dicandarum præcipiens sancta Synodus, statuit atque decreuit, si quis

Concil. T
cū declar
mament

si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, 2 maior duodecim annis sit, 3 non ante eum suscipiat; 3 nec postea ipsa vel alia 4 professionem emittat, 5 quam explorauerit Episcopus, vel, eo absente, vel impedito, eius Vicarius; aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, 6 virginis voluntatem diligenter, 7 an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat: & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam; nec non monasterium fuerit idoneum; 8 libere ei profiteri liceat, 9 cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret, 10 teneatur Præfecta monasterio eum, ante mentem certiozem facere, quod si Præfecta certiozem Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

DECLARATIONES.

1 *Liberati professionis.*] Virgines antequam ingrediantur Monasterium, adducantur ad matronas honestas, nec sanguine illis coniunctas, nec aliquo modo suspectas, vbi remotis omnibus earum propinquis, examinentur ab Episcopo eorum voluntates. Etenim omnimodo libertas requiritur in Monastica vitæ delectu, pro qua libertate obtenta est causa cuiusdam Dominæ; ad annullandam eius professionem metu reuerentiali factam, anno 1586. mensè Feb.

Ex puella, cuius deliberatio in dubium reuocatur, Ordinarius diligentissime quærere debet, an Deo religiosè inseruire, atque inter moniales apud quas est, professionem emittere, an verò nubere velit: & hoc fieri debet necessarijs interrogationibus, & quicquid respondet, describi debet à publico Notario, præsentibus testibus idoneis, quæ quidem puella, si ob aliquam causam probabilem videtur Ordinatio non esse examinanda ad monasterij crates, examinari debet in Ecclesia eiusdem Monasterij, vel alio religioso loco, qui aptior & commodior videbitur. *Infr. hoc c. §. Episcopo N.*

2 *Maior 12. annis sit.*] Congregatio censuit, non esse dispensandū, vbi puellæ quæ duodecimum annum non compleuerunt, possint habitum in Monasterio suscipere.

3 *Non ante eum suscipiat.*] Vtrumque spectat ad Episcopum, tam ante susceptionem habitus, quam ante professionis emissionem, explorare voluntatem puellæ, non obstante quod Monasterium sit Regularibus subiectum, vel alias exemptum à Iurisdictione Episcopi.

4 *Professionem emittat.*] Non admittitur puella ad professionem ante annum decimum sextum expletum. Quod si puella ante istis anno matrimonio coniuncta, & Religionem ingressa sit, ege- dus est sponsus per quatuor annos expectare, usque dum illa pu- reatur, nec permitti potest transire ad vota, ubi illa per annum ista Religione permanserit, prout responsum fuit à Sacra Congre- gatione anno 1580.

Virgines à quibus facienda est profes- sio, si clausura monialium sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra Monasterium vel cellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius obtinere debet à monasterio ingressum.

Episcopo N. scriptum est ne extra cancellos monialium ex- natet puellas facere volentes professionem, vel si haberet suspi- ctam, vel certam suspitionem, examen faceret in Ecclesia Muni- cipij, vel in Ecclesia alia.

5 *Quam explorauerit Episcopus.*] Congregatio censuit, ut pu- quæ ab Ordinario examinatae habitum Religionis susceperint, ne tequam profiteantur, voluntatem iterum penitus exploranda. Qu- igitur tempore professionem facere volunt, etsi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum susceperint, tamen ab ipsi exami- tur.

6 *Explorauerit Virgini voluntatem.*] Per hæc verba Congre- gationis censuit, aliquam puellam non debere admitti ante ista. autem habitum suscipiendum, cuius causa requiritur voluntas ipsius pu- ploratio: non est autem voluntas Congregationis neque Consilij ante illam ætatem puella admittatur.

Congregatio censuit, Ordinarium non debere explorare vo- tatem puellæ, quæ habitum recipit in Monasterio, ad petendum alius qui vult illam in uxorem ducere, sed expectandum esse tempus faciendæ professionis, & tunc, si sit suspicio quod instigetur ab- nialibus, pro suo officio curabit inde educi in exteriorem Ecclesiam Monasterij, vel in aliam propinquiorem & commodiorem. (Quod magis convenire iudicabit) ubi voluntatem eius explorabit. Quod si nulla sit suspicio, & nullam aliam iustam causam susceperit, tunc non alio in loco, quam ad crates ferreas Monasterij voluntatem puellæ explorabit.

7 *An coacta, an seducta sit.*] Congreg. censuit, quod in clausura per- in Monasterium, debet inde educi, & si quid damni ob eam causam passa est, curari debet, ut indemnitati eius providentur, occurrat pensis qui talem vim intulerunt, qui debent etiam severa castigari. Sed si puella monialis efficii velit, desiderij eius compos esse faciat licet pater eius contradicat.

8 *Libere ei profiteri liceat.*] Puellis, quæ sumserunt sacrum habi- tum in aliquo Monialium Monasterio, debet ab Ordinario certum dierum numerus 11, vel 20. præfigi, intra quem delibereat, utrum

velint professionem emittere vel non. si noluerint, remitti poterunt ad domos consanguineorum vel affinium.

Omnis puella, præsertim tamen ea quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est diligenter.

9. *Cuius professionis tempus, ne Episcopus ignoret.* Postquam Episcopus hac de re & ingressuræ voluntate certior factus fuerit, intra 25. dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo se non intromittat. Sic. tra. Congregatio.

Si Monialis, aut novicia neget se esse professam, Ordinarius audire potest eam, etiam extra monasterium.

10. *Teneatur Praefata Monasterio.* Si Superior monialitum alicui puellæ habitum dederit, priusquam ab Ordinario examinata fuerit, contra Decreta Concilij facit. Item si moniales professionem fecerint antequam iterum ab Ordinario examinentur, contra Concil. Trid. faciunt. Prior casus si euenit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum susceperunt, antequam in Religioneificentur. Ab illis autem Sacris Virginibus, à quibus non solum habitus est susceptus, sed iam professio facta est, etiam si examinata non fuerint, nihil Ordinarius præsentatus debet suscipere, sed permittat eas in suo statu permanere, pro vt Concil. Trid. statuit. In Abbatissas tamen animaduertere potest, debentque per eundem Ordinarium moniales, earumque superiores admoneri, ne illis virginibus dent sacrum habitum, & nihilominus patiantur in Religione profiteri, nisi prius voluntas earum perspecta sit, & explorata ab eodem Ordinatione. Contrafacientes ergo poterit idem Ordinarius coercere non solum penis à Conc. Trid. statutis & præscriptis, sed etiam Ecclesiasticis censuris, & alijs iuris remedijs, non obstantibus quibuscuque privilegijs.

Sumptus à Monialibus in professione, & velo sumendo faciendi tenentur ab Ordinario, & definiantur rebus necessarijs: Pecunia vero reservata ad eorum vestitum in ingressu, detur Abbatissæ.

REMISSIONES.

¶ Vide Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 8. in fine.
 ¶ Nec postea ipsa vel alia professionem emittat. Vide Zerol. in puz. Episcop. part. 1. verbo Moniales, pag. 232. & pag. 258. vers. Ad 14.
 P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 12. c. 1. col. 1160. Frat. Emman. quæst. Regular. tom. 3. q. 12. artic. 2. nouissime P. Sanchi.
 in præcepta Decalogi lib. 4. cap. 18. numer. 32. cum seqq.

00 2

CABVT

CAPUT XVIII.

Anathematizantur quicumque cogentes puellam, viduam
quamcumque mulierem ad ingrediendum monasterium,
emittendam professionem, & ad id fauorem dan-
tes, & quoquo modo eidem actui con-
sentientes. Excipiuntur
casus iuris.

Anathemati sancta Synodus subijcit omnes, & in-
regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes,
quomodocumque i β & c. coegerint aliquam virginem, ve-
viduam, aut aliam quamcumque mulierem in mon-
a praterquam in casibus in iure expressis, ad ingredien-
dum monasterium, & vel ad suscipiendum habitum cuius-
cunque religionis, vel ad emittendam professionem, quo-
que consilium, auxilium, vel fauorem dederint, quos-
scentes eam non sponte ingredi monasterium, aut habi-
tum suscipere, aut professionem emittere; quoquo modo
eidem actui vel presentiam, vel consensum, vel auctori-
tatem interposuerint. b. Simili quoque anathemati subijci-
eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum volun-
tatem vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo
sine iusta causa impederint. Ea que omnia, & singula
ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet
seruentur non solum in monasterijs subiectis Episcopo
sed & in alijs quibuscumque. c. Ab his tamen excipiuntur
mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitix appellantur
in quibus constitutiones earum seruentur.

DECLARATIONES.

1 Coegerint aliquam virginem. Si Pater naturalem filiam suam
institueret hæredem, vt in monasterium ingrediatur, & nihil impedi-
diatur, instituit ac fundat monasterium, filix vero naturalis non

Concil. Trid.
cū declar
anathematizantur

a c. de lapsis,
c. Episc. 15.
q. 6. c. Impu-
dicas, c. Si
homo 27.
quasi. 1.

b Conc. Tolet.
3. c. 18. c. pu-
ella, 20. q. 2.
v. vltim. 32.
quasi. 2.

c Conc. Tol.
4. c. 54. in
fin.

quit pro
gressum
tus: Co
bum es
predic
lita quo
na mon
tellar or
calu

Vide
Soa
finar. M
peniten
lib. 4. ca
17. art. 18
Nota, 2
pag. mil
ligis, c
3. Coi
verf. Præ
7. An
ingressu
commu
8. An
vel qui e
tionem
quæ 16
1. Vel
gressum
n habit
nas con
de Sente
tib. in 2.
4. nune
pag. 73.
Sim
Decreta
cum seq

quit pro alimentis aureos 25. videretur quidem quod filia esset ad ingressum religionis coacta, & quod locum haberet iste presens textus: Contrarium tamen verius est, quia textus hic loquitur per verbum *cogentis*, & sic intelligitur de vi incussiva, quæ non est in casu predicto, in quo non potest considerari alia causa, quam inductiva. Ista quoque filia etsi erat naturalis, nihil tamen de hæreditate paterna in monasterio stituendo deputata poterit ides pretendere, quia mens testatoris videtur fuisse, ut haberet monasterium hæredem. Et ita censur Congregatio sub die 18. Iunii 1573.

REMISSIONES.

¶ Vide Pat. Henric. in Summ. lib. 11. cap. 19. §. 4. vers. Secundò, P. Soar. tom. 5. de Censur. disputat. 23. sect. 5. numer. 8. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 5. col. 1160. P. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 18. num. 375. latissimè Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 4. cap. 4. per totum. Frat. Emis. an. tom. 3. quæst. 14. art. 3. & quæst. 17. art. 18. Frat. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 8. dub. 4. vers. Nota, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, vers. Ad 22. pag. mibi 261. Pet. de Ledesma. in Summa p. 2. tract. *del estado de los Religiosos*, cap. 5. concl. 8.

¶ *Cogentis.* Vide P. Azor. Instit. Moral. part. 1. lib. 13. cap. 9. quæst. 2. vers. Præterea.

¶ An cogens mulierem monasterium ingredi, excommunicetur ingressu non sequuto? Negat Sayr. decis. 51. sub titul. de Sentent. excommunicat.

¶ An parentes, qui cogunt filios Religiosorum vitam suscipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationem latam in hoc cap. Negat P. Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. c. 21. quæst. 11.

¶ *Vel ad suscipiendum.* An cogentes foeminam ad monasterij ingressum, non ut proficiatur, nec ut habitum sumat, sed ut ibi sæculari habitu retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, pœnas contentas hic incurrant? Affirmant Nauarr. conf. 56. sub titul. de Sentent. excommunication. in 1. edit. & conf. 6. titul. de Regularib. in 2. edit. Pat. Soar. tom. 5. disputat. 23. sect. 5. numer. 9. Pat. Sanch. d. c. 4. numer. 12. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Moniales, vers. 13. pag. 73.

¶ *Simili quoque.* Vide Cened. ad Decret. collect. 49. numer. 2. & ad Decretal. collect. 165. numer. 5. Sayr. in Clavi Regia lib. 5. c. 1. numer. 27. cum sequentibus.

CAPVT XIX.

Modus procedendi in causa qua quis prætendit se per vim, aut metum debitam professum fuisse. Quod si habitum antea assumptum dimiserit, puniatur tanquam Apostata, & nullatenus inueterur priuilegio. Laxior religio non queratur, nec occulte habitus religionis feratur.

q. c. puelle, 30. q. 1. c. cum virum, de reg.

Q Vicunque Regularis prætendat, a se per vim, aut metum ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse; aut quod simile, 2 relicto habitum dimittere quacunque de causa, et etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum non audiatur, 3 nisi intra quinquennium tantum a decessu professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætendit, deduxerit & coram Superiore suo, & Ordinario. Quod si contra reã habitum spontè dimiserit, nullatenus ad allegandam quamcunque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur. Nemo iam Regularis cuiuscumque facultatis vigore 4 a laxiore Religione feratur ad laxiorem Religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum suæ Religionis.

b Cõc. Arcl. 1. c. vlt. Conc. Arcl. 1. c. 25.

Concil. Trid. cum declar...

DECLARATIONES.

- 1 Quicunque Regularis.] Milites S. Ioannis Hierosolymitanis Decretis comprehenduntur.
- 2 Relicte habitum dimittere.] De ijs, qui exire volunt, committitur Ordinario loci, simul cum Superiore monasterij, ubi emittitur professionem.
- 3 Nisi intra quinquennium.] Non dentur protogationes Regularibus, qui manserunt in Religione per quinquennium, vt committitur audiantur ante Concilij confirmationem, nisi iuxta formam Capituli Trident. & fiat formularium expeditionis.

Felicis recordationis Gregor. XIII. ex sententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamauerint, esse

pro non esse audiendos, tamen si allegarent vim & metum semper durasse.

Quidam vir Hispanus propter publicum vxoris suæ adulterium illam dimisit, & ipse in partibus longinquis sub Ordinario obedientia ex Breui Pauli IV. vitam Eremiticam per multos annos duxit, qua relicta ingressus est Religionem S. Basilij, vbi per quinquennium demoratus est, ibiq; professus: sed ante dictæ Religionis ingressum, semel adulterium commisit, & demum examinata fuit eius vita à Prælo Religionis prædictæ, cui clare omnia sua peccata confessus est. Quibus auditis Prælatus eum habitu priore voluit, imperans vt aut à vxorem rediret, aut aliud remedium peteret. Congregatio autem censuit, scribere dum esse Ordinario loci dictæ vxoris, qui (prout iuris est) in illo casu procedat. Tangitur hæc quæstio per Abb. *in cap. Constitutus. & cap. Veniens. de conuers. coniug.*

4. *Transito autem ad laxiorem religionem.* Si quis sit translatus ad laxiorem familiam, etiam eiusdem Religionis, debet se conformare bonæ regulæ & modo viuendi illius monasterij ad quod translatus est.

Transitus ad parem vel arctiorem Religionem non fiat nisi cognita causa transeuntis, & vitæ ac morum ratione perspecta, idque ex approbatione Capituli.

REMISSIONES.

Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Professio, §. 2. vers. Verum, Nauar. Comment. 4. de Regularib. n. 73. & 77. Fr. Emman. qu. Regul. tom. 3. q. 17. art. 17. Fr. Ioan. de la Cruz de litatu Relig. li. 1. c. 8. dub. 4. vers. Secunda conclusio, P. Lessi. de Inst. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 63. hincsimè P. Sauch. de Matrim. li. 7. disp. 37.

8. *Quicumque.* Quod quæcumque etiam, resoluit Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniale, vers. Ad secundum responderetur, pag. mibi 233. *Regularis.* Quod etiam Ordinum Militarium, tenet Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 8. nu. 61.

8. *Ex metum.* An professio ob metum reuerentialem parentum facta valeat? Negat Sayr. decis. 91. de Regularib. quem refert Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 932. prope finem.

8. *Nisi intra quinquennium.* Vide Flam. de Resignat. li. 13. qu. 5. nu. 45. cum seqq. Zerol. d. p. 1. verbo Professio, §. 1. pag. 289. Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art. 16. P. Azor. Instit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 4. col. 1177. Spin. in Speculo Testam. gl. 12. princ. n. 62. cum seqq. Fr. Ludou. Brja Respons. casuum conscient. p. 4. casu 18. Flores Vari. lib. 3. qu. 23. n. 68. vbi resoluit, hoc Decretum non procedere, quando illud quinquennium semper currisset tempore inhabili, vt potè vel durante pupillari ætate, aut durante metu, & eius causa, aut verò durante aliqua causa nullitatis irremissibilis alicuius inhabilitatis personalis.

¶ *Coram superiore suo, & Ordinario.* Vide Fr. Emman. tom. 2. c. 6. art. 3. pag. mihi 348. Ludou. Bejam Respon. casuum confecta p. casu 18. fol. 424. verso.

¶ *Transferatur ad laxiorem religionem.* Vide Nau. conf. 96. sub tit. Regularib. n. 3. P. Azor. Institut. Moral. p. 1. li. 12. c. 14. quest. 12. In Concil. Trident. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 1. c. 19. n. 412. cum seqq. Aloyf. Ricci. in collect. decif. p. 3. collect. r. 1. Fr. Ioann. de la Cruz de statu Relig. li. 1. cap. 7. dub. 3. Sayr. decif. quæ Regul. r. vbi resoluit, quod non obstante hoc Decreto Concilij Trident. & iure communi, Generalis, & superior Religionis, si laicem etiam religionem de iusta causa transitum concedere possit, cum mens, & intentio Concilij non fuerit, iuridicas collaterales res, hæt Sayr. dicto loco.

¶ *An Regularis Professus in vna Religione, & strictiorem ingrediens, si ante emissam professionem redeat ad primam, intelligitur redire ex tunc, an verò ex nunc?* Vide Triu. Rot. Venet. decif. 31. p. 1. r. 1. resoluit, quod intelligitur redire ex tunc, non verò ex nunc.

¶ *Occultè ferendi habitum suæ Religionis.* Vide Fr. Emman. tom. 2. c. 76. art. 3. P. Soar. tom. 5. disp. 23. sect. 4. n. 34. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 1. c. 18. n. 406. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 4. & c. 2. dub. 4. resoluit, Episcopum monachum reuertentem ad habitum suæ Religionis, non tamen manere excommunicatum tanquam repositam, docet Pet. de Ledesm. in Summa par. 2. tra. 3. c. 3. p. 1. finem.

CAPVT XX.

Abbates qui sunt Ordinum capita, & alij prædictorum Ordinum Superiores in prædicta monasteria iurisdictionem exercuerunt, sicut eam omnino exercent, visitent loca prædicta, quorum Superiores à Capitulis generalibus, vel Visitatoribus instituantur.

¶ **A**bbates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, & Episcopi non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusve legitima iurisdicção, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiam si commendata existant. ¶ *Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in his, quæ aliàs de visitatione monasteriorum commendatarum*

a Sup. sess. 21. de refor. c. 2.

definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicumque prædictorum Ordinum monasterijs præsent, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriors, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. *7 In ceteris omnibus præfatorum Ordinum 2 priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.*

DECLARATIONES.

1 Quæ, cum Ordinum suorum Capitibus subsint.] Prioratus, qui suis capitibus subsunt, etiam qui sunt Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari non possunt.

2 Priuilegia, & facultates.] Hodie ex Bulla Pij V. in fauorem Mendicantium edita, moniales omnes pleno iure Episcopo non subsunt, etiam Regulares sunt exempti & liberati à Superioritate, dominio, & iurisdictione Episcoporum, iuxta ipsorum Regularium priuilegia Apostolica. Hæc verò Bulla fuit tandem reducta ad viam iuris communis, & terminos Concilij Tridentini per Gregorium XIII.

REMISSIONES.

1 Vide Pat. Azori. Institut. Moral. part. 1. lib. 12. cap. 18. vers. Sexto.

2 Episcopi non subiecti.] An Episcopi possint visitare Ecclesias Ordinum Militarium, exigendo rationem à Rectoribus, & ab Oeconomis, visitando Confratrias, & Eremitas? Negat Fr. Emman. tom. 1. q. 36. art. 3.

3 In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, &c.] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 17. art. 9.

CAPVT XXI.

Monasteria collapsa restituantur, personæ non nisi Regulares is præsentantur, quidam Commendatarij teneantur solemniter profiteri infra sex menses, aut Commendis cedere, &c.

1 Vm pleraque monasteria, a etiã Abbatia, Prioratus, & Præposituræ ex mala eorū, quibus commissa fuerunt,

a Conc. Lat. sub Leone X. Sess. 9. in Bulla, de Refor. Curia.

runt, administratione, non leuia passa fuerint tam in spiritalibus, quam in temporalibus detrimenta; capite sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino reuocare. Verum ad eò dura, difficultatibus, et presentium temporum conditio, vt nec statim omnino, nec commune vbiq; quod optaret, remedium possit haberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis libriter aliquando prouideri possit; primum quidem confidit, Sanctiss. Romanum Pontificem pro sua pietate, et prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre possit viderit, vt ijs, quæ nunc commendata reperiantur, et quos suos conuentus habent, i. Regulares persona, eiusdem Ordinis expressè professa, & quæ gregi præite, & præesse possint, præficiantur. *¶* Que verò in posterum vacabunt, et in Regularibus, spectatae virtutis, & sanctitatis conuerant. Quo ad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Priores Ordinum, siue Abbatia, siue Prioratus, siue illorum Capita nuncupantur; teneantur illi, qui in præsentia in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari consuetudine prouisum, & infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut ijs cedere illa commendæ prædictæ ipso iure vacare censeantur. In autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua haberi possit; mandat sancta Synodus, vt in præmissis dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimat: aliterque facta prohibitio iurisdictionis esse censeatur: nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

DECLARATIONES.

¶ Regularis persona, eiusdem Ordinis expressè professa. Quæritur an vbi Monasteria commendata habent certum numerum priorum & nouitiorum, quibus decedentibus, in loca præmissa ad portiones perpetuas vacantes alij subrogantur, ius admittendi nouitios ad loca præfata, & ad alias portiones perpetuas pertineat ad Priores, & Monachos ex hoc Decreto, vel ad Commendatarios, quibus talium monasteriorum regimè & administratio

Concil. Trid.
cum declar.
monasteria
commendata

in Supr. Sess.
14. c. 10.

spiritus
Conc.
ad C
grega
mend
Ho
habe
men

En
vbi ne
factu
magis
art. 8.
¶ Q
suum
¶ N
Grat.
d. In
Gloss.
dinum
allic

S

H
bus
quor
non
vidua
iam
mine
tutio
uis
cum

spiritualibus & temporalibus plenariè committi solet? Congregatio Concilij, die 14. Augusti 1586. censuit, tale ius ita demum pertinere ad Commendatarios, si monasteria non existant sub aliqua Congregatione, habente Regulares superiores, & consuetudo Commendatariorum excluditur.

Hoc Decretum restringitur ad ea monasteria, quæ membra sub se habeat, non autem ad ea, quæ (licet Capita Ordinum dicantur) sine membris tamen sunt.

REMISSIONES.

Eiusdem Ordinis expresse.] Quod extranei, id est, alterius religionis alumni non possunt assumi ad Prælationes illius Religionis, ubi non sunt professi, nisi id auctoritate Apost. concedatur, vel consuetudine introductum sit, vt ex certo alio gremio eligendo assumatur, resoluit Frat. Emmanuel. quæst. Regular. tom. 2. quæst. 52. art. 8.

¶ Quæ verò in posterum, &c.] Vide Flamin. de Resign. lib. 4. quæst. 9. num. 2.

¶ Non nisi Regularibus.] Hæc verba esse consultiua, docet Stephan. Grat. discept. forens. c. 123. num. 12.

¶ Infra sex menses Religionem, &c.] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 8. num. 88. Et quod Reges Hispaniæ sint administratores Ordinum Militarium, & non Magistri, & non faciant professionem, allicit Fr. Emman. tom. 2. q. 122. art. 3.

CAPVT XXII.

*Superiora decreta omnino obseruentur, & quidem statim
vè potuerint obseruari.*

Hæc omnia & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobijs, ac monasterijs, Collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum, ac Regularium, nec non quarumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quavis subiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium,

tium, vel aliorum Regularium monachorum, aut Canonico-
 nicorum quorumcumq; & non obstantibus eorum om-
 um, & singulorum privilegiis sub quibuscumq; formis
 verborum conceptis, i. ac Mare magnum appellatu, etiam
 fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regu-
 lis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel pre-
 scriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui vero ho-
 gulares tam viri, quam mulieres sunt, qui sub actione
 regula, vel statutis viuunt, excepta facultate habenda in
 na stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obli-
 uantia sancta Synodus desiderat, vt omnia, & singula supradicta
 sancta Synodus desiderat, vt omnia, & singula supradicta
 quamprimùm executioni demandentur; præcipue omnibus
 Episcopis, in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus
 alijs, ipsis in superioribus decretis specialiter com-
 missis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & al-
 liis superioribus Ordinum supradictorum, vt statuta præ-
 dicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non
 fit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia
 suppleant, & coërceant. Regularium vero Capitula
 Prouincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum
 generalium Concilia prouincialia, per deputatos
 liquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam
 sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Mag-
 stratus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, vt
 sint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, &
 cæteris Præfectis in superius contentæ reformationis
 executione fauam auxilium, & auctoritatem interponant,
 quoties fuerint requisiti; vt sine vilo impedimento præ-
 missa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECLARATIONES.

Ac Mare magnum appellatis. Omnia privilegia Sedis Apostolicæ
 etiam Maris magni, quatenus sunt contraria Concilio Tridentino
 sunt sublata, & ad terminos Concilij redacta. Pius IV. in constituto-
 ne edita anno 6. Pontificatus sui.

REMIS

REMISSIONES.

Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. i. q. 9. art. 6. & to. 2. q. 108. art. 2. in fine, & q. 112. art. 1. & to. 3. q. 23. art. 5. & in expl. Bul. Cruciatæ, §. 5. dub. 3. fol. 33.

¶ Non obstantibus. Vide Fr. Emman. d. to. 2. q. 73. art. 3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Episcopi exemplo bono sint omnibus hominibus, abstineant ab immodica elargitione bonorum temporalium: similiter & Cardinales.

Opotandum est, vt ij, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores & sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant, & necesse est dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamque facilius inflammandos, si præpositos suos viderint non ea quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cœlestem patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, vt secum ea sæpè meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis verò ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, & sanctæ humilitatis exempla petere possint. *¶ Quapropter, exemplo Patrum nostrorum in Concilio, & Carthaginensi, non solum iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint; verum etiam in reliquo vitæ genere, ac tora eius domo caueant, ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum; quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum con-*

a e magna, de voto, s. qualiter, & quando, de accus. Suprà, Sess. 22. de Reform. cap. 1. in prin.

b Psal. 101. Eccl. 3. 35. & 66. Matt. 10. & 18. c Conc. Carthag. 4. c. 13. Conc. Tolos. c. 7. c. Episcopis, 4. 1. dist. c. pro reuerentiis, 4. 4. dist. Supr. Sess. 3.